

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER
Dodiplomski visokošolski strokovni študijski program Management

Diplomska naloga

RAČUNOVODSKA ANALIZA POSLOVANJA
GOSPODARSKE DRUŽBE

Mentor: izr. prof. dr. Franko Milost
Obravnavana organizacija: Intra lighting d. o. o.
Strokovni sodelavec iz organizacije: Marjeta Furlan

KOPER, 2006

AIDA TALIČ

POVZETEK

V diplomskem delu je analizirano poslovanje podjetja Intra lighting d. o. o. za leta 2003, 2004 in 2005. Podjetje ima sedež v Mirnu pri Novi Gorici in se ukvarja s proizvodnjo svetil za opremo objektov. Temeljni računovodski izkazi, ki so uporabljeni, so bilanca stanja, izkaz poslovnega izida in izkaz finančnega izida. Vključena je tudi primerjava z dejavnostjo, v kateri se podjetje nahaja. Podatki iz izkazov so uporabljeni tudi v razmerju med primerljivimi podatki oziroma kazalniki. Po Slovenskih računovodskih standardih se ti skupinijo v kazalnike stanja financiranja, investiranja, vodoravnega finančnega ustroja, gospodarnosti, dobičkonosnosti in kazalnike obračanja. Pomembni zaključki so strnjeni v sklepnem delu diplomske naloge.

Ključne besede: bilanca stanja, sredstva, obveznosti do virov sredstev, izkaz poslovnega izida, prihodki, odhodki, izkaz finančnega izida, pritoki, odtoki, računovodski kazalniki

ABSTRACT

In the diploma work the company Intra lighting d.o.o. business for the years 2003, 2004 and 2005 is being analysed. Company is involved in production of lightings and building equipment; its headquarters is in Miren near Nova Gorica. Primary accountancy indices used are balance sheet, profit-and-loss account and financial ratios. There is also comparison to other companies' data within the same activity included. The data from the accountancy indices are also used in the financial ratios. According to Slovenian accounting standards the financial ratios consist of financial activities ratios, investment ratios, liquidity and financial leverage ratios, operating efficiency ratios, profitability ratios and turnover ratios. Important statements are summed up in the conclusion.

Key words: balance sheet, assets, liabilities and equity, profit and loss account, revenues, expenses, cash flow statement, inflows, outflows, accounting indicators

UDK 657.37(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Predstavitev družbe	3
3	Analiza bilance stanja	5
3.1	Analiza sredstev	5
3.1.1	Stalna sredstva	7
3.1.2	Gibljava sredstva	11
3.1.3	Aktivne časovne razmejitve	15
3.2	Analiza obveznosti do virov sredstev	15
3.2.1	Kapital	18
3.2.2	Dolgoročne obveznosti	19
3.2.3	Kratkoročne obveznosti	19
3.2.4	Pasivne časovne razmejitve	19
4	Analiza izkaza poslovnega izida	21
4.1	Analiza prihodkov	21
4.2	Analiza odhodkov	24
4.3	Analiza poslovnega izida	27
5	Analiza izkaza finančnega izida	31
6	Analiza bonitete poslovanja s kazalniki	33
6.1	Temeljni kazalniki stanja financiranja	33
6.2	Kazalniki stanja investiranja	35
6.3	Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja	36
6.3.1	Kazalniki finančnega kritja sredstev	37
6.3.2	Kazalniki finančnega kritja obveznosti do virov sredstev	37
6.4	Kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti	39
6.4.1	Kazalniki gospodarnosti	39
6.4.2	Kazalniki dobičkonosnosti	40
6.5	Kazalniki obračanja	41
7	Sklep	45
	Literatura	47
	Viri	47

TABELE

Tabela 3.1	Obseg in struktura sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT	6
Tabela 3.2	Obseg in struktura sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT.....	6
Tabela 3.3	Obseg in struktura stalnih sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT	7
Tabela 3.4	Obseg in struktura stalnih sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT	8
Tabela 3.5	Obseg in struktura opredmetenih osnovnih sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT	9
Tabela 3.6	Obseg in struktura opredmetenih osnovnih sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT	10
Tabela 3.7	Obseg in struktura dolgoročnih finančnih naložb družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT.....	11
Tabela 3.8	Obseg in struktura gibljivih sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT	12
Tabela 3.9	Obseg in struktura gibljivih sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT	13
Tabela 3.10	Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT	16
Tabela 3.11	Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT	17
Tabela 4.1	Obseg in struktura prihodkov družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT.....	22
Tabela 4.2	Obseg in struktura prihodkov dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT.....	23
Tabela 4.3	Obseg in struktura odhodkov družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT.....	25
Tabela 4.4	Obseg in struktura odhodkov dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT.....	26
Tabela 4.5	Poslovni izid družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT....	28
Tabela 4.6	Poslovni izid dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT.....	28
Tabela 5.1	Izkaz finančnega izida družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT.....	32

1 UVOD

V diplomskem delu bom analizirala poslovanje podjetja Intra lighting, proizvodnja svetil, inženiring in oprema objektov d. o. o. za leta 2003, 2004 in 2005. Namen analize je spoznati bilanco stanja in izkaz finančnega izida, s katerima lahko preučimo finančni položaj družbe, njeno likvidnost, z izkazom poslovnega izida pa lahko ocenimo boniteto. Z analizo poslovanja želim pripraviti zaključke, ki bodo lahko uporabljeni pri oblikovanju poslovne politike.

S pomočjo analize računovodskih izkazov lahko dobimo dobro sliko o finančnem stanju podjetja. V računovodskih izkazih se skriva veliko koristnih informacij, ki jih lahko uporabimo z ustrezno analizo. Vsi ti temeljni izkazi se med seboj dopolnjujejo, zato jih moramo pri analiziranju preučevati skupaj.

Razpoložljivi knjigovodski podatki so glavno izhodišče računovodskega analiziranja. Analiziranje se začne z analitičnim obdelovanjem podatkov. Pri tem se poslužujemo na primer metod razčlenjevanja, primerjanja, izločevanja, osamljanja in strnjevanja. Te metode si sledijo v različnem zaporedju, se ponavljajo in medsebojno dopolnjujejo (Turk 1988, 38).

Pri analizi poslovanja podjetja Intra lighting bom uporabila podatke iz bilance stanja, izkaza poslovnega izida in izkaza finančnega izida v letih 2003, 2004 in 2005 ter izpeljala primerjavo podatkov med tremi leti. Vsi vrednostni podatki so izraženi v slovenskih tolarjih.

V okviru analize poslovnega izida bom proučevala prihodke in odhodke, na samem koncu pa še poslovni izid. Analizo uspešnosti poslovanja bom naredila s pomočjo kazalnikov, in sicer: kazalniki stanja financiranja, investiranja, vodoravnega finančnega ustroja, gospodarnosti, dobičkonosnosti in kazalniki obračanja. Namen je primerjanje kazalnikov v treh poslovnih letih in s tem oceniti, v katerem obravnavanem obdobju je podjetje poslovalo uspešneje.

Podatki iz prejšnjih let bodo torej osnova za primerjanje s podatki zadnjega leta. Z vodoravnim analiziranjem bom podatke iz enega leta delila s podatki iz predhodnega leta in pomnožila s 100. Tako bom dobila informacijo o velikosti, smeri in spremembi postavk. Pri navpični analizi pa bom postavke prikazala kot relativni delež glede na celoto.

V analizo bom vključila tudi podatke za celotno dejavnost DL 31.620, to je proizvodnja druge električne opreme, v katero spada Intra lighting. V omenjeni dejavnosti sta bili v letih 2003 in 2004 dve podjetji srednje velikosti, leta 2005 pa štiri podjetja. Podatke iz izkazov za dejavnost bom delila s številom podjetij ter tako dobila povprečje. S tem bom poslovanje povprečja dejavnosti za srednje velika podjetja primerjala s poslovanjem Intra lighting v proučevanih letih.

Diplomsko delo je razdeljeno na sedem poglavij. Po uvodnem delu je na kratko predstavljeno podjetje Intra lighting. V tretjem poglavju je analizirana bilanca stanja,

kjer so posebej obravnavana stalna in gibljiva sredstva, na drugi strani pa še obveznosti do virov sredstev. V četrtem poglavju je analizirana bilanca uspeha, posebej prihodki, nato odhodki in na koncu še poslovni izid. Peto poglavje obravnava analizo izkaza finančnega izida. Analiza uspešnosti poslovanja s pomočjo kazalnikov poslovanja je predstavljena v šestem poglavju. Najpomembnejše ugotovitve iz analize poslovanja so strnjene v sklepnem delu.

2 PREDSTAVITEV DRUŽBE

Podjetje Intra lighting d. o. o. je slovenski proizvajalec svetil za opremo objektov s sedežem v Mirnu pri Novi Gorici. Po Zakonu o gospodarskih družbah je organizirano kot družba z omejeno odgovornostjo. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1989. Na začetku je bila Intra lighting le uvoznik tujih priznanih proizvajalcev svetil, leta 1992 pa je pričela tudi z lastno proizvodnjo.

Pomembne letnice za podjetje:

- 1989: ustanovitev podjetja
- 1989–1992: sestavljanje svetil
- 1992–1994: začetek proizvodnje sestavnih delov
- 1992–1996: oblikovanje sodobne proizvodnje s CNC krmiljenimi stroji
- 1994: začetek izvoza svetil
- 1998: ISO 9001
- 1999: ENEC certifikat
- 2000: nakup podjetja na Hrvaškem
- 2002: projekt vitka proizvodnja – 20 ključev
- 2003: blagovni znamki Intra lighting in Intra TEP predstavništvo v Sarajevu
- 2004: ustanovitev podjetja Intra Belysning na Norveškem
- 2005: ustanovitev podjetja Intra lighting Beograd
- 2006: ustanovitev podjetja Intra lighting Benelux na Nizozemskem

Po Zakonu o gospodarskih družbah, ki predpisuje razdelitev podjetij na mala, srednja in velika, sodi družba Intra lighting d. o. o. po številu zaposlenih, čistem prihodu od prodaje v zadnjem poslovnem letu in po povprečni velikosti vrednosti aktive med srednje velike družbe.

Pester in širok proizvodni program vsebuje tako vgradna kot nadgradna svetila, downlighterje, modularne sisteme in reflektorje. V ponudbi so tudi vodo- in prahotesna ter dekorativna svetila. Proizvodni program je zasnovan z dvema blagovnima znamkama, ki zajemata dva cenovna razreda. Program Basic se proizvaja v Intra Tepu na Hrvaškem in je bolj serijska proizvodnja nižjega cenovnega razreda, medtem ko se program Project (višji cenovni razred) proizvaja večinoma v Mirnu. Intra lighting dopolnjuje program svetil s svetili tujih uveljavljenih proizvajalcev (Prisma, Ares, Molto Luce, Traddel idr.).

Poleg proizvodnega programa notranje razsvetljave za opremo objektov predlaga podjetje tudi prave rešitve na področju razsvetljave. Je specialist za opremo javnih prostorov, pisarn, trgovskih centrov, butikov, šol, športnih objektov, bolnic idr. Razvija tudi izdelke po meri.

Poslovna strategija podjetja postavlja v središče poslovnih aktivnosti oblikovanje, ki je glavni vir konkurenčne prednosti. Vsi izdelki so razviti in izdelani pod skrbnim

nadzorom oblikovalcev. Izdelki morajo biti tehnično popolni, oblikovno racionalni, enostavni za montažo in servisiranje, energijsko varčni in ekološko neoporečni.

Intra lighting ustanavlja lastna podjetja in vzpostavlja strateška partnerstva na tujih trgih. Glavni kupci in partnerji so trgovci na področju razsvetljave, inženiring hiše in večji investitorji. Realizacija prodaje predstavlja okrog 65 % na tujih trgih in 35 % na domačem. Intra lighting je bila v letu 2005 prisotna v 41 državah. Največ izvažata v Francijo, Italijo, Hrvaško, Nizozemsko in Avstrijo.

Intra group, s katero se označuje skupino povezanih podjetij, sestavljajo:

- Intra lighting d. o. o., matična družba, 114 zaposlenih;
- Intra TEP d. o. o. Čazma, hčerinska družba, 105 zaposlenih;
- Intra lighting d. o. o. Beograd, hčerinska družba, 3 zaposleni;
- Podružnica Sarajevo, podružnica, 1 zaposlen.

3 ANALIZA BILANCE STANJA

Bilanca stanja nam kaže na določen dan obračunskega obdobja premoženjsko sliko družbe in je sestavljena dvostransko tako, da ima dve med seboj uravnoteženi strani, v katerih mora biti resnično in pošteno izkazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov za določeno poslovno leto. Analiziranje bilance stanja mora omogočati resnično in pošteno presojo obsega, sestave, dinamike in sorazmernosti med sredstvi ter njihovimi viri na dan bilanciranja oziroma sestave tega izkaza. Taka informacija nudi oceno poslovne politike, saj se iz stanja sredstev in njihovih virov kažejo rezultati poslovne politike tekočega in preteklih obdobj (Zadravec 2003, 28–29).

Pri analizi bilance stanja bom ugotavljala sestavo in strukturne deleže sredstev in obveznosti do virov sredstev ter te podatke primerjala s prejšnjimi leti.

Primerjava letnih podatkov s poslovanjem v preteklem letu pove absolutno spremembo in stopnjo rasti posameznih ekonomskih kategorij. Primerjava podatkov za daljše časovno obdobje govori o trendu spreminjanja ekonomskih kategorij (Igličar in Hočevar 1997, 219). Vključila bom tudi podatke s povprečjem družb v isti dejavnosti, v kateri se obravnavano podjetje nahaja, in naredila primerjavo med njimi.

Upoštevati moramo tudi spoznanje, da so v bilanci stanja podatki podani za določen trenutek in imajo tako omejeno aktualnost. Prisotne so predvsem hitre spremembe pri stanju gibljivih oz. krožečih sredstev.

Vedeti moramo tudi, da podjetja včasih zaradi želje po boljšem prikazovanju stanja ob koncu leta izboljšujejo prikazani položaj podjetja.

Bilančne podatke iz izkaza stanja bom kasneje uporabila še v drugih izkazih, kakor tudi v razmerju med primerljivimi podatki, ki jih označujemo z nazivom kazalniki.

3.1 Analiza sredstev

Vsako podjetje za opravljanje svoje dejavnosti potrebuje prvine poslovnega procesa (delovna sredstva, predmete dela, storitve drugih, delavce z njihovo delovno silo) kot tehnološki vložek v poslovni proces, iz katerega izhajajo poslovni učinki kot tehnološki izloček. V sodobnem tržnem gospodarstvu pa ni mogoče računati s temi prvinami brez denarja, zato brez njega podjetje ne more začeti ustvarjati poslovnih učinkov. Vsa sredstva, ki jih ima kako podjetje, so se praviloma v začetku pojavljala v denarni obliki in se bodo vanjo končno spet vrnila (Igličar in Hočevar 1997, 47).

Sredstva imajo lahko pojavno obliko v obliki stvari, pravic ali v obliki denarja. Sestava sredstev se med podjetji zelo razlikuje in je odvisna od vrste in obsega dejavnosti. Glede na hitrost preoblikovanja sredstev jih delimo na stalna in gibljiva sredstva. Aktivne časovne razmejitve se po novih določenih računovodskih standardov izkazujejo ločeno od gibljivih sredstev.

Analizo bom napravila ločeno najprej za stalna in nato še za gibljiva sredstva.

V nadaljevanju bom s pomočjo tabel 3.1 in 3.2 analizirala sredstva, najprej za družbo Intra lighting, nato še za dejavnost.

Tabela 3.1 Obseg in struktura sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	2003		2004		2005		I 04/03	I 05/04
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %		
1. Stalna sredstva	507.137	34,1	504.742	36,5	569.310	35,2	99,5	112,8
2. Gibljava sredstva	963.600	64,8	856.198	61,9	1.027.055	63,5	88,9	120,0
3. Aktivne časovne razmejitve	16.676	1,1	21.320	1,5	21.428	1,3	127,8	100,5
SKUPAJ	1.487.413	100,0	1.382.260	100,0	1.617.786	100,0	92,9	117,0

Vir: Bilance stanja podjetja Intra lighting d. o. o. na dan 31. 12. za leta 2003, 2004 in 2005.

Tabela 3.2 Obseg in struktura sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	2003		2004		2005		I 04/03	I 05/04
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %		
1. Stalna sredstva	962.575	35,2	798.583	24,7	1.418.336	42,6	83,0	177,6
2. Gibljava sredstva	1.749.701	64,1	2.426.380	75,0	1.889.575	56,8	138,7	77,9
3. Aktivne časovne razmejitve	19.485	0,7	12.235	0,4	17.703	0,5	62,8	144,7
SKUPAJ	2.731.761	100,0	3.237.198	100,0	3.325.614	100,0	118,5	102,7

Vir: Ajpes finančni podatki za dejavnost DL 31.620 za leta 2003, 2004 in 2005.

Iz tabele 3.1 je razvidno, da so se skupna sredstva družbe Intra lighting, ki jih sestavljajo stalna in gibljava sredstva ter aktivne časovne razmejitve, v letu 2004 glede na predhodnje leto zmanjšala za 7,1 %, v letu 2005 pa povečala za 17 %. V letu 2005 so se stalna sredstva povečala za 12,8 %, medtem ko so se gibljava sredstva povečala za 20 %. Tako stalna kot gibljava sredstva pa so se iz leta 2003 na leto 2004 zmanjšala. Aktivne časovne razmejitve so edina izmed sredstev, ki so se v letu 2004 glede na leto prej povečala, in sicer za 27,8 %, vendar zaradi majhnega deleža v vseh sredstvih (delež je približno 1,5 % sredstev podjetja) niso imela pomembnejšega vpliva na obseg vseh sredstev.

Razlog za povečanje stalnih sredstev v letu 2005 je predvsem v povečanju dolgoročnih finančnih naložb, in sicer za 34,7 %.

Vzroki za povečanje gibljivih sredstev v letu 2005 pa so v povečanju vseh postavk, razen kratkoročnih finančnih naložb, v katerih podjetje nima vezanih nobenih vrednosti.

Glede strukture sredstev lahko rečemo, da se v vseh treh obravnavanih obdobjih ni bistveno spremenila. Gibljiva sredstva so v teh obdobjih imela največji delež med vsemi sredstvi.

V primerjavi z dejavnostjo se strukturalni deleži med sredstvi ne razlikujejo veliko. Tudi pri dejavnosti, kot lahko vidimo v tabeli 3.2, prevladujejo gibljiva sredstva, delež aktivnih časovnih razmejitev pa je zanemarljiv. Intra lighting je v letu 2005 glede na leto prej imela večje povečanje sredstev kot pa dejavnost.

3.1.1 Stalna sredstva

Med stalna sredstva razvrščamo neopredmetena dolgoročna sredstva, opredmetena osnovna sredstva in dolgoročne finančne naložbe. Svojo vrednost postopno prenašajo na poslovne učinke, obračajo pa se v obdobju daljšem od enega leta. Stalna sredstva, zlasti neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva, se obrabljajo in tako izgubljajo vrednost ter se kot amortizacijski strošek prenašajo v vrednost ustvarjenega proizvodnega učinka.

Struktura in obseg stalnih sredstev podjetja Intra lighting je predstavljena v tabeli 3.3, medtem ko za dejavnost v tabeli 3.4.

Tabela 3.3 Obseg in struktura stalnih sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	Intra lighting d. o. o.							
	2003		2004		2005		I	I
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %	04/03	05/04
1. Neopredmetena dolg. sredstva	10.577	2,1	8.448	1,7	7.069	1,2	79,9	83,7
2. Opredmetena osnovna sredstva	390.184	76,9	373.546	74,0	396.866	69,7	95,7	106,2
3. Dolgoročne finančne naložbe	106.373	21,0	122.748	24,3	165.375	29,0	115,4	134,7
SKUPAJ	507.137	100,0	504.742	100,0	569.310	100,0	99,5	112,8

Vir: Bilance stanja podjetja Intra lighting d. o. o. na dan 31. 12. za leta 2003, 2004 in 2005.

Tabela 3.4 Obseg in struktura stalnih sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	Dejavnost							
	2003		2004		2005		I	I
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %	04/03	05/04
1. Neopredmetena dolg. sredstva	167.918	17,4	130.873	16,4	757.165	53,4	77,9	578,5
2. Opredmetena osnovna sredstva	767.492	79,7	640.725	80,2	529.749	37,4	83,5	82,7
3. Dolgoročne finančne naložbe	27.165	2,8	26.985	3,4	131.423	9,3	99,3	487,0
SKUPAJ	962.575	100,0	798.583	100,0	1.418.337	100,0	83,0	177,6

Vir: Ajpes finančni podatki za dejavnost DL 31.620 za leta 2003, 2004 in 2005.

Iz podatkov v tabeli 3.3 lahko ugotovimo, da je Intra lighting podjetje s proizvodno dejavnostjo in zato predstavljajo med stalnimi sredstvi največji delež opredmetena osnovna sredstva. Največji delež med opredmetenimi osnovnimi sredstvi predstavljajo zemljišča, zgradbe in proizvodjalna oprema. V letu 2004 so se opredmetena osnovna sredstva glede na preteklo leto zmanjšala za 4,3 %, v letu kasneje pa so se povečala za 6,2 %.

Obseg stalnih sredstev se je v letu 2005 povečal, kar je predvsem posledica povečanja dolgoročnih finančnih naložb. Te postajajo vse pomembnejša postavka med stalnimi sredstvi, saj njihov delež nenehno narašča. Najprej so se v letu 2004 povečala za 15,4 %, v letu 2005 pa za 34,7 %, kar je predvsem posledica vlaganja v podjetje Intra TEP na Hrvaškem.

Pomembna je ugotovitev, da vrednost kapitala v letu 2005 v višini 593,68 mio SIT v celoti pokriva vsa stalna sredstva in ostane še 24,36 mio SIT za pokrivanje gibljivih sredstev. To je pomemben pokazatelj dolgoročne plačilne sposobnosti družbe.

Slabost zaradi povečanja stalnih sredstev je predvsem v težjem prilagajanju obsegu poslovanja. Pri stalnih sredstvih je to mogoče le z dezinvestiranjem oziroma odprodajo sredstev. Z likvidnostnega vidika torej povečanje stalnih sredstev povečuje tudi tveganje za normalno poravnavo zapadlih obveznosti.

Če pogledamo pri dejavnosti v tabeli 3.4, lahko vidimo, da tudi tam prevladujejo opredmetena osnovna sredstva, vendar se ta v primerjavi z Intra lighting iz leta v leto zmanjšujejo. Povečuje pa se delež neopredmetenih osnovnih sredstev, še zlasti v letu 2005, za kar 478,5 %. Delež dolgoročnih finančnih naložb je zelo majhen, čeprav se iz leta v leto povečuje. Skupna stalna sredstva so se v dejavnosti povečala več kot pri Intra lighting.

Neopredmetena dolgoročna sredstva

Neopredmetena osnovna sredstva se pojavljajo v obliki pravic.

Po SRS 2 je neopredmeteno dolgoročno sredstvo opredeljeno kot sredstvo, ki ga ima kdo dolgoročno za proizvodjanje ali priskrbovanje proizvodov oziroma opravljanje ali priskrbovanje storitev, dajanje v najem ali pisarniške potrebe, fizično pa ne obstaja.

V bilanci stanja so neopredmetena dolgoročna sredstva izkazana kot pobotani saldo med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti.

Intra lighting med temi sredstvi vodi računalniške programe in dolgoročno odložene stroške, ki se nanašajo na plačane pologe za najem. Vrednost neopredmetenih dolgoročnih sredstev med stalnimi sredstvi v Intra lighting predstavlja zanemarljiv delež (1–2 %), medtem ko pri dejavnosti predstavlja ta delež v letu 2005 nekaj več kot 50 %, saj se je povečal za kar 478,5 %.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmeteno osnovno sredstvo je sredstvo v lasti ali finančnem najemu, ki se uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene ter se bo po pričakovanjih uporabljalo v več kot enem obračunskem obdobju (SRS 2003, 24).

Podrobnejšo strukturo in obseg opredmetenih osnovnih sredstev podjetja Intra lighting si oglejmo v tabeli 3.5, za dejavnost pa v tabeli 3.6.

Tabela 3.5 Obseg in struktura opredmetenih osnovnih sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	2003		Intra lighting d. o. o.				I 04/03	I 05/04
	znesek	v %	2004		2005			
			znesek	v %	znesek	v %		
1. Zemljišča in zgradbe	190.675	48,9	176.532	47,3	162.389	40,9	92,6	91,8
- Zemljišča	4.595	2,4	4.595	2,6	4.595	2,8	100,0	100,0
- Zgradbe	186.080	97,6	171.937	97,4	157.794	97,2	92,4	91,8
2. Proizvajalne naprave in stroji	136.052	34,9	138.665	37,1	118.615	29,9	101,9	85,5
3. Druge naprave in oprema	62.842	16,1	56.366	15,1	107.600	27,1	89,7	190,9
4. Opredm. osn. sredstva v gradnji in izdelavi	615	0,2	1.983	0,5	8.262	2,1	322,4	416,6
SKUPAJ	390.184	100,0	373.546	100,0	396.866	100,0	95,7	106,2

Vir: Bilance stanja podjetja Intra lighting d. o. o. na dan 31. 12. za leta 2003, 2004 in 2005.

Tabela 3.6 Obseg in struktura opredmetenih osnovnih sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	Dejavnost							
	2003		2004		2005		I	I
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %	04/03	05/04
1. Zemljišča in zgradbe	681.661	88,8	576.475	90,0	366.733	69,2	84,6	63,6
- Zemljišča	59.389	8,7	59.655	10,3	38.674	10,5	100,4	64,8
- Zgradbe	622.272	91,3	516.820	89,7	328.059	89,5	83,1	63,5
2. Proizvajalne naprave in stroji	83.439	10,9	10.320	1,6	37.102	7,0	12,4	359,5
3. Druge naprave in oprema	1.085	0,1	53.189	8,3	123.439	23,3	4902,2	232,1
4. Opredm. osn. sredstva v gradnji in izdelavi	1.308	0,2	743	0,1	2.475	0,5	56,8	333,1
SKUPAJ	767.493	100,0	640.727	100,0	529.749	100,0	83,5	82,7

Vir: Ajpes finančni podatki za dejavnost DL 31.620 za leta 2003, 2004 in 2005.

Iz tabele 3.3 lahko vidimo, da je se je delež opredmetenih osnovnih sredstev podjetja Intra lighting med vsemi stalnimi sredstvi od leta 2003 do leta 2005 nižal, vendar še vedno zavzema največji delež med stalnimi sredstvi. Največji delež predstavljajo zemljišča in zgradbe.

Zgradbe so se zmanjšale za višino amortizacije, in sicer za 7,6 % v letu 2004 in za 8,2 % v letu 2005. Zemljišče obsega stavbno zemljišče in zelenico v Mirnu, kjer je sedež firme.

Največ so se povečale druge naprave in oprema, za 90,9 %, ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi, za 316,6 %. Povečanje naprav in opreme je predvsem posledica nakupov službenih avtomobilov. Povečanje opredmetenih osnovnih sredstev v gradnji in izdelavi je posledica investicije v napravo za bar kodiranje, ki še ni dokončana.

V tabeli 3.6 lahko vidimo, da se pri dejavnosti opredmetena osnovna sredstva znižujejo. Največji delež predstavljajo zemljišča in zgradbe. Delež proizvodnih naprav in strojev je zelo majhen v primerjavi z Intra lighting.

Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročna finančna naložba je finančna naložba, ki naj bi se obdržala več kot leto dni in s katero naj se ne bi trgovalo. Kot dolgoročne finančne naložbe se štejejo tudi finančne naložbe v nepremičnine, ki so v posesti za trgovanje ali dane v finančni najem, da bi se z njimi dolgoročno dosegali donosi, in tudi naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno tržno blago, ki naj bi ga podjetje posedovalo več kot leto dni in ni namenjeno trgovanju (Holmes, Sugden in Gee 2005, 122).

Dolgoročne finančne naložbe nam prinašajo prihodke v obliki dividend, deležev v dobičku, obresti, čistega iztržka prodanega blaga, na primer: nepremičnin, dragih kamnov, plemenitih kovin, umetnin ter podobnih naložb.

S pomočjo tabele 3.7 bom analizirala dolgoročne finančne naložbe za obravnavano podjetje.

Tabela 3.7 Obseg in struktura dolgoročnih finančnih naložb družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	Intra lighting d. o. o.							
	2003		2004		2005		I	I
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %	04/03	05/04
1. Deleži v podjetjih v skupini	51.158	48,1	116.250	94,7	158.877	96,1	227,2	136,7
2. Deleži v pridruženih podjetjih	2.511	2,4	3.011	2,5	3.011	1,8	119,9	100,0
3. Drugi dolgoročni deleži	565	0,5	565	0,5	565	0,3	100,0	100,0
4. Druge dolgoročne finančne naložbe	2.922	2,7	2.922	2,4	2.922	1,8	100,0	100,0
5. Lastni deleži	49.220	46,3	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	106.376	100,0	122.748	100,0	165.375	100,0	115,4	134,7

Vir: Bilance stanja podjetja Intra lighting d. o. o. na dan 31. 12. za leta 2003, 2004 in 2005.

V letu 2004 so se dolgoročne finančne naložbe povečale za 15,4 % glede na leto 2003, ravno tako so se v letu 2005 povečale za 34,7 % glede na leto 2004, in sicer zaradi povečanja deleža v podjetjih v skupini. Vidimo, da ta sredstva iz leta v leto naraščajo zaradi pravilne odločitve podjetja Intra lighting, da investira v kapital drugih podjetij. Takšne investicije so koristne dokler se z letnimi deleži pri dobičku pridruženih podjetij naložba povečuje hitreje od donosa iz redne dejavnosti. Dolgoročne finančne naložbe se torej povečujejo in dolgoročno gledano bi se v prihodnje morali povečevati tudi prihodki iz financiranja.

Intra lighting je v letu 2004 postala 100% lastnik podjetja Intra TEP na Hrvaškem. V letu 2005 pa je ustanovila podjetje Intra lighting d. o. o. Beograd in je tudi tam 100% lastnik.

Največji delež v podjetjih v skupini predstavlja naložba v podjetje Intra TEP. Ostale naložbe predstavljajo zelo majhen delež in so v obravnavanih obdobjih ostale enake.

3.1.2 Gibliva sredstva

Med gibljiva sredstva štejemo:

- obratna sredstva,
- dolgoročne poslovne terjatve in
- kratkoročne finančne naložbe.

Obratna sredstva kot stvari razumemo vse zaloge, kot pravice kratkoročne poslovne terjatve, kot denar pa vse dobroimetje pri bankah, čeke in gotovino. Od gibljivih sredstev le obratna sredstva v obliki stvari v celoti prenesejo svojo vrednost na poslovne učinke. Gibljiva sredstva spreminjajo svojo obliko in prehajajo iz ene vrste v drugo v obdobju, krajšem od enega leta, zato imajo koeficient obračanja večji od 1 (Zadravec 2003, 60).

Gibljiva sredstva so ovrednotena po nabavni ceni, proizvajalnih stroških ali zoženi lastni ceni. Ovrednotena so tudi po zneskih, določenih v ustreznih listinah s predpostavko, da bodo plačana.

V tabeli 3.8 bom predstavila podrobnejšo strukturo gibljivih sredstev za podjetje Intra lighting, za dejavnost pa v tabeli 3.9.

Tabela 3.8 Obseg in struktura gibljivih sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	Intra lighting d. o. o.							
	2003		2004		2005		I	I
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %	04/03	05/04
1. Zaloge	213.341	22,1	233.010	27,2	296.681	28,9	109,2	127,3
- material	84.377	39,6	89.855	38,6	122.870	41,4	106,5	136,7
- nedokončana proizvodnja	57.438	26,9	64.129	27,5	84.400	28,4	111,6	131,6
- proizvodi in trg. blago	71.526	33,5	79.026	33,9	89.410	30,1	110,5	113,1
2. Poslovne terjatve	749.245	77,8	621.700	72,6	728.444	70,9	83,0	117,2
- dolgoročne	0	0	0	0	1.389	0,2	/	/
- kratkoročne	749.245	100,0	621.700	100,0	727.055	99,8	83,0	116,9
3. Kratkoročne finančne naložbe	0	0	0	0	0	0	/	/
4. Dobroimetje pri bankah, čeki, gotovina	1.014	0,1	1.488	0,2	1.930	0,2	146,7	129,7
SKUPAJ	963.600	100,0	856.198	100,0	1.027.055	100,0	88,9	120,0

Vir: Bilance stanja podjetja Intra lighting d. o. o. na dan 31. 12. za leta 2003, 2004 in 2005.

Tabela 3.9 Obseg in struktura gibljivih sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	2003		2004		2005		Dejavnost	
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %	I 04/03	I 05/04
1. Zaloge	460.279	26,3	458.488	18,9	689.565	36,5	99,6	150,4
- material	129.622	28,2	124.258	27,1	236.908	34,4	95,9	190,7
- nedokončana proizvodnja	78.843	17,1	161.241	35,2	315.101	45,7	204,5	195,4
- proizvodi in trg. blago	100.238	21,8	151.307	33,0	132.709	19,2	150,9	87,7
- predujmi za zal.	151.577	32,9	21.682	4,7	4.847	0,7	14,3	22,4
2. Poslovne terjatve	912.129	52,1	1.152.013	47,5	955.195	50,6	126,3	82,9
- dolgoročne	12.930	1,4	6.720	0,6	7.109	0,7	52,0	105,8
- kratkoročne	899.199	98,6	1.145.294	99,4	948.086	99,3	127,4	82,8
3. Kratkoročne finančne naložbe	332.486	19,0	733.690	30,2	119.727	6,3	220,7	16,3
4. Dobroimetje pri bankah, čeki, gotovina	44.808	2,6	82.190	3,4	125.087	6,6	183,4	152,2
SKUPAJ	1.749.702	100,0	2.426.381	100,0	1.889.574	100,0	138,7	77,9

Vir: Ajpes finančni podatki za dejavnost DL 31.620 za leta 2003, 2004 in 2005.

V tabeli 3.8 vidimo, da so se v letu 2005 gibljiva sredstva glede na leto 2004 povečala za 20 %. K temu so pripomogle vse postavke, izjema so le finančne naložbe, ki jih podjetje ni imelo. V letu 2004 beležimo glede na leto 2003 znižanje gibljivih sredstev za 11,1 %. To je predvsem posledica znižanja kratkoročnih terjatev za kar 17 %.

V proučevanih obdobjih so med gibljivimi sredstvi prevladovali poslovne terjatve, in sicer kratkoročne poslovne terjatve. Prav na tem segmentu poslovanja bo vodstvo moralo skrbeti za zniževanje sredstev v le teh.

Intra lighting med gibljivimi sredstvi nima vezanih sredstev v kratkoročne finančne naložbe.

Če pogledamo tabelo 3.9, vidimo, da so se v povprečju v dejavnosti v letu 2005 gibljiva sredstva zmanjšala za 22,1 % glede na leto 2004, predvsem zaradi zmanjšanja poslovnih terjatev in kratkoročnih finančnih naložb. V letu 2004 glede na leto 2003 pa so se gibljiva sredstva povečala za skoraj 40 %. Tudi pri dejavnosti predstavljajo največji delež med gibljivimi sredstvi poslovne terjatve, sledijo pa zaloge.

Zaloge

Zaloge so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljeni pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma pri proizvodnji za prodajo ali prodana v okviru rednega poslovanja (SRS 2001, 49).

Med zaloge spadajo tudi količine na poti od dobavitelja, če jih je kupec pri njem že prevzel. Sem spadajo tudi tiste stvari, ki so dane v dodelavo ali proizvodnjo raznim kooperantom.

Iz tabele 3.8 lahko vidimo, da so se zaloge od leta 2003 do leta 2005 povečevale. Njihov delež med gibljivimi sredstvi v letu 2005 predstavlja že skoraj 30 %. Med zalogami so narasle zaloge materiala, nedokončane proizvodnje ter tudi proizvodov in trgovskega blaga. Povečanje zalog prav gotovo vpliva na zvišanje stroškov poslovanja in negativno vpliva na likvidnost podjetja, vendar ima povečanje zalog tudi svoje prednosti: pri gotovih proizvodih ima povečanje le-teh prednost predvsem v izboljšanjem prodajnem servisu, povečanje zalog materiala pa vpliva na proizvodnjo in njeno nemoteno delovanje (manj zastojev).

Iz tabele 3.8 lahko ugotovimo, da predstavlja pri zalogah največji delež material.

Intra lighting uporablja za vrednotenje zalog planske cene po proizvajalnih stroških.

Ustrezno ravnanje z zalogami je izrednega pomena za podjetje. Uspešno uravnavanje zalog lahko dosežemo z razmeroma preciznimi prodajnimi napovedmi. Potrebna je tudi ustrezna usklajenost med poslovnimi procesi.

Kot lahko razberemo iz tabele 3.9, so se zaloge pri dejavnosti v letu 2004 napram letu prej znižale, nato pa v letu 2005 povečale za kar 50 % glede na leto 2004. Povečal se je predvsem delež materiala in nedokončane proizvodnje.

Poslovne terjatve

Terjatev je pravica, s katero lahko zahtevamo od določene osebe plačilo dolga, dobavo stvari ali opravitev kakšne storitve. Glede na zapadlost delimo terjatve na dolgoročne in kratkoročne.

Iz tabele 3.8 je mogoče razbrati, da so med gibljivimi sredstvi prevladujoče poslovne terjatve, saj je bil njihov delež v letu 2003 77,8 %, v letu 2004 72,6 % in v letu 2005 70,9 %. Opazimo lahko, da se delež terjatev iz leta v leto manjša. Razlogi za zmanjšanje kratkoročnih terjatev so najbrž v okrepljenih izterjevalnih aktivnostih in ureditvi pogodbenih razmerij med podjetjem in njegovimi kupci.

Med poslovnimi terjatvami prevladujejo kratkoročne terjatve. Dolgoročnih terjatev v letu 2003 in 2004 Intra lighting ni imela. Tudi v letu 2005 je delež dolgoročnih terjatev minimalen, in sicer le 0,2 %.

Analiza terjatev je v času nelikvidnosti gospodarskih subjektov zelo pomembna, kajti vse več kupcev ni sposobnih sproti poravnati svojih obveznosti. Intra lighting se je odločila, da bo na domačem trgu prodajala svoje izdelke samo preko petih veletrgovcev, s katerimi je podpisala pogodbe. Ta odločitev ima glede plačil zelo dobro lastnost, saj se tako tveganja za neplačila prenesejo na trgovce.

Veliko terjatev in tudi dolgov se zapira tudi preko verižnih in medsebojnih kompenzacij.

Tudi v dejavnosti med poslovnimi terjatvami prevladujejo kratkoročne terjatve (99 %). Poslovne terjatve predstavljajo okrog 50 % vseh gibljivih sredstev.

Dobroimetje pri bankah, čeki, gotovina

To so sredstva, ki so v blagajni kot gotovina, prejeti čeki in dobroimetja na računih pri bankah in drugih finančnih organizacijah.

Ta sredstva so se v letu 2005 povečala za 29,7 % glede na leto 2004. Delež denarnih sredstev je zanemarljiv, saj predstavlja le 0,2 % vseh gibljivih sredstev. Denarna sredstva imajo kljub majhnemu deležu pomembno vlogo za nemoteno finančno poslovanje podjetja.

3.1.3 Aktivne časovne razmejitve

Aktivne kratkoročne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno odložene stroške oziroma odhodke in kratkoročno nezaračunane prihodke. Posledica aktivnih časovnih razmejitev je realnejši oziroma bolj enakomeren poslovni izid v posameznih mesecih.

Iz tabele 3.1 (glej str. 6) lahko vidimo, da je delež teh sredstev v letih 2003, 2004 in 2005 prestavljal od 1 do 1,5 %. Intra lighting med temi sredstvi vrednoti vkalkulirane rabate dobaviteljev in vzdrževalno pogodbo za računalniške programe. Ostali stroški so stroški zavarovanj, naročnin itd.

Delež aktivnih časovnih razmejitev je tudi pri dejavnosti zanemarljiv.

3.2 Analiza obveznosti do virov sredstev

Obveznosti do virov sredstev vsebujejo kapital, rezervacije, poslovne in finančne obveznosti ter pasivne časovne razmejitve. Nahajajo se na pasivni strani bilance stanja in nam kažejo, kako so financirana sredstva iz aktive. Razporejene so po naraščajoči zapadlosti, zato nižje kot smo v bilanci, krajši je rok zapadlosti. Podjetje ima obveznosti do vseh virov. Nekatere vire je treba vračati, nekatere pa ne. Pri slednjih je pomembno, da ohranjajo oziroma večajo svojo vrednost. Vire razdelimo tako na lastniške in dolžniške.

Sestava sredstev pogojuje sestavo obveznosti do virov financiranja, in sicer s tem, da po poslovno finančni zahtevi za zagotavljanje likvidnosti družbe morajo imeti stalna sredstva svoje pokritje v dolgoročnih virih financiranja ali v lastnih virih financiranja (Zadravec 2003, 82).

V tabeli 3.10 je prikazana pasiva podjetja Intra lighting, v tabeli 3.11 pa pasiva dejavnosti.

Tabela 3.10 Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	Intra lighting d. o. o.							
	2003		2004		2005		I	I
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %	04/03	05/04
1. Kapital	443.229	29,8	496.755	35,9	593.675	36,7	112,1	119,5
Osnovni kapital	51.925	11,7	282.546	56,9	282.546	47,6	1378,3	100,0
Rezerve iz dobička	102.812	23,2	111.463	22,4	111.463	18,8	108,4	100,0
Preneseni čisti posl. izid	241.263	54,4	30.000	6,0	0	0	12,4	0
Čisti posl. izid poslovnega leta	47.229	10,7	56.163	11,3	149.373	25,2	118,9	266,0
Prevrednotovalni popravki kapitala	/	0	16.583	3,3	50.293	8,5	/	303,3
2. Dolgoročne obveznosti	110.318	7,4	162.350	11,7	187.575	11,6	147,2	115,5
3. Kratkoročne obveznosti	932.279	62,7	717.649	51,9	823.219	50,9	77,0	114,7
4. Pasivne časovne razmejitev	1.587	0,1	5.506	0,4	13.324	0,8	346,9	242,0
SKUPAJ	1.487.413	100,0	1.382.260	100,0	1.617.793	100,0	92,9	117,0

Vir: Bilance stanja podjetja Intra lighting d. o. o. na dan 31. 12. za leta 2003, 2004 in 2005.

Tabela 3.11 Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 na dan 31. 12. v 1000 SIT

POSTAVKA	Dejavnost							
	2003		2004		2005		I	I
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %	04/03	05/04
I. Kapital	1.085.866	39,7	1.172.070	36,2	913.872	27,5	107,9	78,0
Osnovni kapital	855.256	78,8	885.256	75,5	976.144	106,8	103,5	110,3
Rezerve iz dobička	104.684	9,6	113.197	9,7	110.626	12,1	108,1	97,7
Preneseni čisti posl. izid	56.335	5,2	121.615	10,4	-107.594	-11,8	215,9	-88,5
Čisti posl. izid poslovnega leta	69.591	6,4	82.003	7,0	-77.878	-8,5	117,8	-95,0
Prevrednotovalni popravki kapitala	0	0,0	0	0,0	12.573	1,4	/	/
2. Rezervacije	3.805	0,1	10.298	0,3	8.892	0,3	270,6	86,3
3. Dolgoročne obveznosti	273.924	10,0	417.693	12,9	413.714	12,4	152,5	99,0
4. Kratkoročne obveznosti	1.170.591	42,9	1.385.845	42,8	1.838.544	55,3	118,4	132,7
5. Pasivne časovne razmejitve	197.595	7,2	251.293	7,8	150.592	4,5	127,2	59,9
SKUPAJ	2.731.760	100,0	3.237.199	100,0	3.325.614	100,0	118,5	102,7

Vir: Ajpes finančni podatki za dejavnost DL 31.620 za leta 2003, 2004 in 2005.

Iz tabele 3.10 lahko vidimo, da so se obveznosti do virov v letu 2004 glede na preteklo leto zmanjšale za 7,1 % v letu 2005 pa so se povečale za 17 % glede na leto 2004. Spremenjeno stanje v aktivih je vplivalo na spremembe v pasivi bilance in so se tako obveznosti zmanjševale oziroma povečevale za enak odstotek kot sredstva.

V vseh treh obdobjih so prevladujoča oblika obveznosti do virov kratkoročne obveznosti, in sicer v letu 2003 z 62,7%, letu 2004 z 51,9% in v letu 2005 z 50,9% deležem. Glede na ta delež lahko ugotovimo, da v podjetju prevladujejo obveznosti do virov sredstev, ki so vračljiva. Tudi pri dejavnosti, kot lahko vidimo v tabeli 3.11, prevladujejo kratkoročne obveznosti.

Družba v proučevanih obdobjih ni imela dolgoročnih rezervacij. Oblikovanje rezervacij povečuje stroške oziroma odhodke in znižuje poslovni izid ter ga prikazuje slabšega, kot bi bil brez rezervacij. Med dolgoročne rezervacije bi Intra lighting lahko na primer izkazovala vnaprej vračunane odhodke, s katerimi bi tako oblikovala sredstva, namenjena za stroške popravil v času garancije prodanega proizvoda, ker imajo svetila garancijo za več let. Vendar se podjetje za to ni odločilo. Med drugim tudi zato, ker se pri obračunu davka iz dobička dolgoročnih rezervacij ne prizna v celoti, temveč le do 50 %, kar pomeni, da je postavka v izkazu davka od dobička za 50 % manjša od tiste v izkazu uspeha. Dejavnost je imela rezervacije, vendar je njihov delež zelo majhen.

Pasivne časovne razmejitve so se v letu 2004 povečale, in sicer za kar 247 %, v letu 2005 pa za 142 %. Kljub temu so imele zelo majhen vpliv na gibanje obsega obveznosti do virov, saj je njihov delež manjši kot 1 %.

3.2.1 Kapital

Kapital je obveznost do lastnikov, ki so svoja sredstva vložili v podjetje. Kapital pred prenehanjem podjetja ne zapade v plačilo.

Slovenski računovodski standardi oblikujejo kapital po naslednjih postavkah:

- osnovni kapital,
- rezerve,
- preneseni dobiček ali izguba iz prejšnjih let,
- nerazdeljeni dobiček ali izguba poslovnega leta ter
- prevrednotovalni popravek kapitala.

Osnovni kapital je kapital, ki so ga vplačali njegovi lastniki.

Splošni prevrednotovalni popravek kapitala se uporablja zaradi ohranitve kupne moči kapitala, ki bi bila zaradi razvrednotenja denarja manjša. Intra lighting je splošni prevrednotovalni popravek kapitala prištela k osnovnemu kapitalu. Poleg splošnega imamo lahko tudi posebni prevrednotovalni popravek kapitala, ki se lahko pojavlja zaradi okrepitve opredmetenih osnovnih sredstev, dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb ter oslabitve dolgoročnih in kratkoročnih dolgov. Posebni prevrednotovalni popravek kapitala se lahko uporabi za kritje možnih oslabitev sredstev, če pa teh ni pa se lahko uporabi za kritje splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala. Intra lighting je v letih 2004 in 2005 pod temi viri izkazovala sredstva iz naslova dobička odvisnega podjetja Intra TEP.

V tabeli 3.10 vidimo, da je predstavljal kapital v letu 2003 29,8%, v letu 2004 35,9% in v letu 2005 36,7% delež. Osnovni kapital, ki so ga vplačali lastniki, predstavlja večino kapitala.

Rezerve iz dobička so zadržani del dobička, ki služi pokrivanju možnih izgub v prihodnjih letih. Zakonsko je predpisano, da morajo te znašati vsaj 10 % osnovnega kapitala. Kot lahko vidimo, Intra lighting izpolnjuje to obveznost.

Ustvarjeni poslovni izid tekočega leta povečuje kapital podjetja.

V tabeli 3.11 lahko razberemo, da je dejavnost beležila v letu 2003 39,7% delež kapitala, v letu 2004 36,2% in v letu 2005 27,5%. To pomeni, da so tudi v dejavnosti sredstva financirana večinoma s tujimi viri, ki se bodo vračala. Osnovni kapital predstavlja večino kapitala. Zaradi primerljivosti podatkov sem splošni prevrednotovalni popravek prištela k osnovnemu kapitalu, kot je to storjeno pri Intra lighting. V tabeli 3.11 lahko razberemo tudi, da je dejavnost v letu 2005 v povprečju beležila izgubo.

3.2.2 Dolgoročne obveznosti

Dolgoročne obveznosti so viri, ki jih je treba vrniti oziroma poravnati v obdobju daljšem od enega leta. Med obveznostmi ločimo dolgoročne finančne obveznosti in poslovne obveznosti. Nastanek finančne obveznosti dokazujemo z listino o prejemu denarnih sredstev, pri poslovnih obveznosti pa s prejemom sredstev.

Delež dolgoročnih obveznosti Intra lighting v obravnavanih obdobjih narašča, njihov delež v letu 2005 je skoraj 12% v strukturi virov sredstev. Največji delež med njimi predstavljajo finančne obveznosti do bank. Delež pa se povečuje predvsem zaradi finančnih najemov za opredmetena osnovna sredstva. V letu 2005 so se dolgoročne obveznosti glede na leto prej povečale za skoraj 15,5 %, še več pa so se povečale v letu 2004 glede na leto 2003, in sicer za 47,2 %.

3.2.3 Kratkoročne obveznosti

Kratkoročne obveznosti v nasprotju z dolgoročnimi zapadejo v plačilo v obdobju krajšem od enega leta. Med kratkoročne obveznosti štejemo tudi del dolgoročnih, ki zapade v plačilo tekočem letu, čeprav gre v bistvu za vrnitev dolgoročnih obveznosti. Ravno tako kot dolgoročne obveznosti tudi kratkoročne delimo na finančne in poslovne obveznosti. Med kratkoročne finančne obveznosti štejemo kratkoročna posojila bank in podjetij ter kratkoročno izdane vrednostne papirje. Med kratkoročne poslovne obveznosti pa uvrščamo dobljene predujme, obveznosti do dobaviteljev, obveznosti do zaposlenih, obveznosti do poslovanja na tuj račun, obveznosti do države in drugih institucij. Sem štejemo tudi obveznosti do razdelitve poslovnega izida.

Iz tabele 3.10 vidimo, da se je delež kratkoročnih obveznosti iz leta v leto zniževal, vendar je njihov delež med viri še vedno največji. V letu 2005 tako predstavljajo 50 % vseh obveznosti do virov sredstev. Med kratkoročnimi obveznostmi zavzemajo največji delež poslovne obveznosti do dobaviteljev.

Če pogledamo podatke za dejavnost vidimo, da predstavljajo tudi tu največji delež kratkoročne obveznosti, in sicer v letu 2003 42,9 %, v letu 2004 42,8 % in v letu 2005 55,3 % med vsemi obveznostmi. Vrednost teh se iz leta v leto povečuje, tako so se v letu 2005 v primerjavi z letom 2004 povečale za kar 30 %.

3.2.4 Pasivne časovne razmejitev

Pasivne časovne razmejitev imajo v okviru obveznosti do virov poslovnih sredstev posebno mesto. Pojavljajo se kot:

- odloženi ali neobračunani prihodki,
- vnaprej vračunani stroški.

Finančno so obveznosti iz naslova časovnih razmejitev (zlasti vnaprej vračunanih stroškov) lahko tudi dolgoročne, v takem primeru jih označujemo z izrazom dolgoročne rezervacije (Turk in Melavc 2001, 109–110).

Časovne razmejitve ponavadi nastanejo zaradi potrebe po enakomernem obremenjevanju s stroški, ki jih pričakujemo, niso pa se še pojavili. Ti stroški se nanašajo na celotno obdobje obratovanja in ne samo na obdobje, ko so dela dejansko opravljena, zato se zaradi realnejšega izkazovanja poslovnega izida vsak mesec obračuna ustrezen del stroškov. Pasivne časovne razmejitve se uporabljajo za enakomernejši poslovni izid za posamezen mesec, vendar je na ravni leta poslovni izid enak.

Pasivne časovne razmejitve predstavljajo zelo majhen delež, niti 1 % obveznosti do virov, vendar se je njihov delež v letu 2004 glede na leto prej povečal za kar 247 % in v letu 2005 za 142 %. Tu beleži Intra lighting obveznosti do oblikovalcev novih izdelkov oz. tantieme, obveznost do zunanjega sodelavca in obveznosti za posredovanja pri prodaji.

4 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Za učinkovito analiziranje poslovne uspešnosti družbe Intra lighting je poleg že opravljene analize bilance stanja potrebno postopek nadaljevati z analizo izkaza poslovnega izida.

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja (SRS 2003, 178).

V izkazu poslovnega izida lahko vidimo, koliko prihodkov je podjetje ustvarilo v enem letu in koliko odhodkov.

Temeljni poslovni izid je razlika med prihodki in odhodki. Če je ta pozitiven govorimo o dobičku, če je negativen pa o izgubi.

Prihodke določenega poslovnega sistema ugotavljamo v povezavi s sredstvi in obveznostmi zanje, saj nastajajo kot posledica povečevanja sredstev ali zmanjševanja obveznosti do virov sredstev. Podobno je z odhodki. Njihovo nastajanje je posledica zmanjševanja sredstev ali povečevanja obveznosti do virov sredstev (Turk in Melavc 2001, 466).

4.1 Analiza prihodkov

Prihodke delimo na:

- poslovne prihodke,
- finančne prihodke,
- izredne prihodke.

Poslovni prihodki so prihodki od prodaje proizvodov in storitev ter prodaje trgovskega blaga in materiala. Temeljijo na izdanih fakturah, zmanjšanih za količinske in kakovostne popuste.

Finančni prihodki so prihodki od naložbenja. Pojavljajo se v zvezi z dolgoročnimi in kratkoročnimi naložbami, pa tudi v zvezi s terjatvami. Sestavljajo jih obračunane obresti in deleži v dobičku drugih, pa tudi prevrednotovalni finančni prihodki. Razčlenjujejo se na finančne prihodke, ki niso odvisni od poslovnega izida drugih (na primer prejete obresti), in finančne prihodke, ki so odvisni od poslovnega izida drugih (na primer prejete dividende) (SRS 2001, 134).

Poslovni in finančni prihodki se štejejo kot redni prihodki.

Najrazličnejše izredne prihodke, ki vplivajo na poslovni izid, teoretično razvrstimo na (Turk in Melavc 2001, 83):

- prihodke zaradi kasnejšega ali neobičajnega povečanja sredstev in
- prihodke zaradi kasnejšega ali neobičajnega zmanjšanja obveznosti do virov sredstev.

V tabeli 4.1 so prikazani vsi prihodki za podjetje Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005, v tabeli 4.2 pa za dejavnost v istih obdobjih.

Tabela 4.1 Obseg in struktura prihodkov družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT

POSTAVKA	2003		2004		2005		I 04/03	I 05/04
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %		
I. Poslovni prihodki	2.681.903	98,3	2.747.862	98,5	3.132.504	98,8	102,5	114,0
1. Čisti prihodek od prodaje	2.708.669	101,0	2.721.662	99,0	3.098.118	98,9	100,5	113,8
2. Spremembe zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-27.660	-0,1	2.404	0,1	32.521	1,0	-8,7	1352,8
3. Drugi poslovni prihodki	894	0,03	23.796	0,9	1.864	0,1	2661,7	7,8
II. Finančni prihodki	32.711	1,2	16.805	0,6	14.880	0,5	51,4	88,5
1. Finančni prihodki iz deležev	0	0	0	0	0	0	/	/
2. F.p. iz dolgoročnih terjatev	0	0	0	0	0	0	/	/
3. F.p. iz kratkoročnih terjatev	32.711	100,0	16.805	100,0	14.880	100,0	51,4	88,5
III. Izredni prihodki	13.760	0,5	25.384	0,9	23.578	0,7	184,5	92,9
SKUPAJ	2.728.374	100,0	2.790.051	100,0	3.170.962	100,0	102,3	113,7

Vir: Izkazi poslovnega izida podjetja Intra lighting d. o. o. za leta 2003, 2004 in 2005.

Tabela 4.2 Obseg in struktura prihodkov dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT

POSTAVKA	Dejavnost							
	2003		2004		2005		I	I
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %	04/03	05/04
I. Poslovni prihodki	12.471.110	97,8	3.608.708	98,2	4.198.839	98,9	28,9	116,4
1. Čisti prihodek od prodaje	12.322.994	98,8	3.434.146	95,2	4.141.134	98,6	27,9	120,6
2. Spremembe zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-41.785	-0,3	80.315	2,2	-1.960	0,0	-192,2	-2,4
3. Drugi poslovni prihodki	189.901	1,5	94.247	2,6	59.665	1,4	49,6	63,3
II. Finančni prihodki	186.816	1,5	52.624	1,4	34.346	0,8	28,2	65,3
1. Finančni prihodki iz deležev	6.184	3,3	731	1,4	444	1,3	11,8	60,7
2. F.p. iz dolgoročnih terjatev	17.976	9,6	21.393	40,7	11.227	32,7	119,0	52,5
3. F.p. iz kratkoročnih terjatev	162.656	87,1	30.500	58,0	22.675	66,0	18,8	74,3
III. Izredni prihodki	88.243	0,7	11.921	0,3	12.854	0,3	13,5	107,8
SKUPAJ	12.746.169	100,0	3.673.255	100,0	4.246.039	100,0	28,8	115,6

Vir: Ajpes finančni podatki za dejavnost DL 31.620 za leta 2003, 2004 in 2005.

Iz tabele 4.1 je razvidno, da je imelo podjetje Intra lighting v letu 2005 za skoraj 14 % več celotnih prihodkov kot v letu prej.

V vseh obravnavanih letih izstopajo poslovni prihodki, in sicer s skoraj 99% deležem med vsemi prihodki.

K povečanju poslovnih prihodkov v letu 2005 za 14 % je prispevala povečana prodaja za 13,8 %, še več pa so prispevale spremembe zalog.

Zaloge so se glede na začetno in končno stanje v letu 2005 povečale na 32,5 mio SIT, kar je več od vrednosti zalog preteklega leta (za 30,1 mio SIT). Povečanje vrednosti zalog na koncu obračunskega obdobja glede na njihovo vrednost v začetku obračunskega obdobja pomeni, da v takšnih zalogah pustimo več stroškov kot na začetku obdobja in je znesek prihodkov od prodaje zanj treba povečati. Obraten pojav pa imamo v letu 2003, kjer imamo 27,6 mio SIT zalog minusa. To pomeni, da smo več prodali kot pa je bilo začetno stanje zalog in se povečajo stroški oziroma prihodki od prodaje se zmanjšajo.

Zanimiv pojav je pri drugih poslovnih prihodkih. V letu 2004 so se ti povečali za kar 1661,7 %, v letu 2005 glede na leto prej pa znižali za 92,2 %. Tako velike druge poslovne prihodke v letu 2004 glede na leto prej Intra lighting beleži predvsem zaradi dobička od prodaje osnovnih sredstev, ki so bila že zastarela.

Prihodke od prodaje delimo na prihodke od prodaje na domačem in na tujem tržišču. Razmerje je v treh obravnavanih obdobjih okrog 35–65 %. Analiza treh obdobj je

pokazala, da se je prodaja za obe tržišči povečala, za izvozno tržišče nekoliko več kot za domače.

Pri finančnih prihodkih se v vseh treh obravnavanih letih pojavljajo samo finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev. Tu so upoštevane obresti, tečajne razlike in drugi prihodki od financiranja. Delež finančnih prihodkov med celotnimi prihodki je zelo majhen, okrog 1 %.

Opaziti je, da se finančni prihodki iz leta v leto zmanjšujejo, in sicer v letu 2004 glede na predhodno leto za 48,6 % in v letu 2005 glede na leto prej pa za 11,5 %.

Med izrednimi prihodki so v obeh letih knjiženi prihodki iz preteklih let, prejete odškodnine, subvencije in drugi izredni prihodki. Delež izrednih prihodkov je zanemarljiv, ne presega niti 1 % vseh prihodkov.

Če pogledamo dejavnost (tabela 4.2) vidimo, da tudi tu prevladujejo poslovni prihodki. V letu 2004 so se glede na leto prej prihodki zmanjšali za kar 71,2 %. V letu 2005 glede na leto 2004 pa so se povečali za približno 16 %.

4.2 Analiza odhodkov

Poslovni sistem lahko sluje le, če ima na razpolago ustrezne prvine poslovnega procesa. Mislimo na delovna sredstva, predmete dela, storitve in delo. Te prvine poslovnega procesa se pri poslovanju trošijo. Če potroške prvin pomnožimo z njihovimi cenami, dobimo stroške. Ko poslovne učinke prodamo, pa se stroški spremenijo v odhodke. Pri vrednotenju zalog poslovnih učinkov po lastni ceni lahko večino odhodkov opredelimo kot stroške v prodanih poslovnih učinkih (Milost 1996, 38).

Odhodke delimo ravno tako kot prihodke na poslovne, finančne in izredne odhodke.

Vrednosti ter deleže odhodkov za Intra lighting prikazuje tabela 4.3, odhodke za dejavnost pa tabela 4.4.

Tabela 4.3 Obseg in struktura odhodkov družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT

POSTAVKA	2003		Intra lighting d. o. o.				I 04/03	I 05/04
	znesek	v %	2004		2005			
			znesek	v %	znesek	v %		
I. Poslovni odhodki	2.588.400	96,9	2.689.564	98,6	2.951.667	98,9	103,9	109,7
1. Stroški blaga in materiala	1.717.459	66,4	1.781.467	66,2	1.945.741	65,9	103,7	109,2
2. Stroški storitev	259.468	10,0	278.620	10,4	373.916	12,7	107,4	134,2
3. Stroški dela	485.938	18,8	525.978	19,6	528.221	17,9	108,2	100,4
4. Amortizacija in odpisi OS	103.785	4,0	96.676	3,6	96.981	3,3	93,2	100,3
5. Prevrednotovalni odhodki (odpisi obratnih sredstev)	9.642	0,4	934	0	0	0	9,7	0
6. Drugi poslovni odhodki	12.108	0,5	5.889	0,2	6.808	0,2	48,6	115,6
II. Finančni odhodki	74.965	2,8	35.712	1,3	32.324	1,1	47,6	90,5
1. Finančni odhodki za obresti	74.965	100,0	35.712	100,0	32.324	100,0	47,6	90,5
2. Prevrednotovalni fin. odhodki	0	0	0	0	0	0	/	/
III. Izredni odhodki	8.034	0,3	2.045	0,1	647	0	25,5	31,6
SKUPAJ	2.671.399	100,0	2.727.321	100,0	2.984.638	100,0	102,1	109,4

Vir: Izkazi poslovnega izida podjetja Intra lighting d. o. o. za leta 2003, 2004 in 2005.

Tabela 4.4 Obseg in struktura odhodkov dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT

POSTAVKA	2003		2004		2005		I 04/03	I 05/04
	znesek	v %	znesek	v %	znesek	v %		
I. Poslovni odhodki	11.823.712	96,8	3.457.981	96,9	4.217.712	98,2	29,2	122,0
1. Stroški blaga, materiala in storitev	8.969.359	75,9	2.595.854	75,1	3.346.221	79,3	28,9	128,9
2. Stroški dela	2.218.199	18,8	686.201	19,8	692.570	16,4	30,9	100,9
3. Amortizacija in odpisi OS	474.951	4,0	121.106	3,5	128.803	3,1	25,5	106,4
4. Prevrednotovalni odhodki (odpisi obratnih sredstev)	74.257	0,6	26.109	0,8	37.579	0,9	35,2	143,9
5. Drugi poslovni odhodki	86.946	0,7	28.711	0,8	12.539	0,3	33,0	43,7
II. Finančni odhodki	344.809	2,8	111.828	3,1	71.158	1,7	32,5	63,6
1. Finančni odhodki za obresti	257.104	74,8	94.773	84,7	67.347	94,6	36,9	71,1
2. Prevrednotovalni fin. odhodki	87.705	25,2	17.056	15,3	3.811	5,4	19,7	22,3
III. Izredni odhodki	41.392	0,3	103	0,0	5.343	0,1	0,2	5187,4
SKUPAJ	12.209.913	100,0	3.569.913	100,0	4.294.213	100,0	29,2	120,3

Vir: Ajpes finančni podatki za dejavnost DL 31.620 za leta 2003, 2004 in 2005.

Iz tabele 4.3 vidimo, da so celotni odhodki v letu 2005 glede na preteklo leto večji za 9,4 %, v letu 2004 glede na preteklo leto pa za 2,1 %. Skupni prihodki so torej narasli več kot skupni odhodki. Največji delež med odhodki v vseh treh letih so zavzemali poslovni odhodki, in sicer od 96 do 99 %.

Finančni in izredni odhodki so po deležih v odhodkih manj pomembni.

Največji delež med poslovnimi odhodki predstavljata kategoriji stroškov blaga, materiala in storitev ter stroški dela. Stroški blaga, materiala in storitev predstavljajo v poslovnih odhodkih v letu 2005 kar 78,6% delež in skoraj 77% delež v letih 2004 in 2003.

Delež stroškov dela med poslovnimi odhodki se je iz leta 2003 na 2004 rahlo povečal in nato v letu 2005 spet padel. To pa zato, ker se je spreminjalo število zaposlenih. V letu 2003 je bilo v povprečju 110 zaposlenih, v letu 2004 116 in v letu 2005 spet 110. Razlog za visok delež plač med poslovnimi odhodki je v delovno intenzivni dejavnosti podjetja.

Med finančnimi odhodki so v treh obravnavanih letih v družbi Intra lighting evidentirane obresti, negativne tečajne razlike ter drugi odhodki financiranja. V letu 2003 je delež znašal nekaj manj kot 2 %, v letu 2004 se je znižal na 1,3 %, v letu 2005 pa je bil 1,1 %. Delež finančnih odhodkov se je torej iz leta v leto zmanjševal, tako kot smo opazili tudi pri finančnih prihodkih.

V letu 2005 se je glede na predhodno leto pomembneje relativno spremenil obseg izrednih odhodkov, ki se je zmanjšal za 68,4 %, v letu 2004 glede na leto prej pa za kar 74,5 %. Vendar kljub spremembi to nima pomembnejšega vpliva na uspešnost poslovanja, ker predstavljajo ti odhodki zelo majhen delež med vsemi odhodki. Med izredne odhodke je Intra lighting evidentirala odhodke iz prejšnjih let.

Za celotno dejavnost velja podobno kot za proučevano podjetje. Delež poslovnih odhodkov je znašal okrog 97–98 % v vseh proučevanih obdobjih. Sledijo jim finančni odhodki z okrog 2–3 %, najmanjši delež imajo izredni odhodki. Skupni odhodki so se v letu 2004 glede na leto 2003 zmanjšali za skoraj 71 %, v letu 2005 pa so se povečali za 20 %.

4.3 Analiza poslovnega izida

Temeljne vrste poslovnega izida so:

- dobiček, ki je pozitivna razlika med vsemi prihodki in vsemi odhodki;
- čisti dobiček, ki je dobiček, zmanjšan za davke iz dobička;
- izguba, ki je negativna razlika med vsemi prihodki in vsemi odhodki (Milost 1996, 48).

Dobiček, ki je dosežen, ne pripada v celoti podjetju, ki ga je ustvarilo, temveč je treba najprej plačati davek od dobička državi. Šele čisti dobiček je tisti, ki pripada zgolj podjetju. Razporeja se na podlagi dela, to je na deleže zaposlenih iz čistega dobička in na podlagi kapitala, to je na deleže, ki pripadajo lastnikom.

V nadaljevanju bom s pomočjo tabel 4.5 in 4.6 analizirala poslovni izid za Intra lighting in dejavnost.

Tabela 4.5 Poslovni izid družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT

POSTAVKA	Intra lighting d. o. o.				
	2003 znesek	2004 znesek	2005 znesek	I 04/03	I 05/04
Poslovni prihodki	2.681.903	2.747.862	3.132.504	102,5	114,0
Poslovni odhodki	2.588.400	2.689.564	2.951.667	103,9	109,7
DOBIČEK/IZGUBA IZ POSLOVANJA	93.503	58.298	180.837	62,3	310,2
Finančni prihodki	32.711	16.805	14.880	51,4	88,5
Finančni odhodki	74.965	35.712	32.324	47,6	90,5
DOBIČEK/IZGUBA IZ FINANCIRANJA	-42.254	-18.907	-17.444	44,7	92,3
DOBIČEK/IZGUBA IZ REDNEGA					
DELOVANJA	51.249	39.391	163.393	76,9	414,8
Izredni prihodki	13.760	25.384	23.578	184,5	92,9
Izredni odhodki	8.034	2.045	647	25,5	31,6
DOBIČEK/IZGUBA IZREDNEGA					
DELOVANJA	5.726	23.339	22.931	407,6	98,3
CELOTNI DOBIČEK/IZGUBA	56.975	62.730	186.324	110,1	297,0
Davek iz dobička	9.746	6.567	36.951	67,4	562,7
ČISTI DOBIČEK	47.229	56.163	149.373	118,9	266,0

Vir: Izkazi poslovnega izida podjetja Intra lighting d. o. o. za leta 2003, 2004 in 2005.

Tabela 4.6 Poslovni izid dejavnosti za leta 2003, 2004 in 2005 v 1000 SIT

POSTAVKA	Dejavnost				
	2003 znesek	2004 znesek	2005 znesek	I 04/03	I 05/04
Poslovni prihodki	12.471.110	3.608.708	4.198.839	28,9	116,4
Poslovni odhodki	11.823.712	3.457.981	4.217.712	29,2	122,0
DOBIČEK/IZGUBA IZ POSLOVANJA	647.398	150.727	-18.873	23,3	-12,5
Finančni prihodki	186.816	52.625	34.346	28,2	65,3
Finančni odhodki	344.809	111.829	71.158	32,4	63,6
DOBIČEK/IZGUBA IZ FINANCIRANJA	-157.993	-59.204	-36.812	37,5	62,2
DOBIČEK/IZGUBA IZ REDNEGA					
DELOVANJA	489.405	91.523	-55.685	18,7	-60,8
Izredni prihodki	88.243	11.921	12.854	13,5	107,8
Izredni odhodki	41.392	103	5.343	0,2	5187,4
DOBIČEK/IZGUBA IZREDNEGA					
DELOVANJA	46.851	11.818	7.511	25,2	63,6
CELOTNI DOBIČEK/IZGUBA	536.256	103.341	-48.174	19,3	-46,6
Davek iz dobička	76.174	21.338	29.706	28,0	139,2
ČISTI DOBIČEK/IZGUBA	460.082	82.003	-77.880	17,8	-95,0

Vir: Ajpes finančni podatki za dejavnost DL 31.620 za leta 2003, 2004 in 2005.

V tabeli 4.5 lahko vidimo, da je družba Intra lighting vsa tri leta zaključila s pozitivnim rezultatom. Dobiček iz poslovanja je v letu 2004 za 37,7 % manjši kot v letu 2003, leta 2005 pa za kar 210,2 % večji kot v letu prej.

Podjetje je v vseh obravnavanih obdobjih beležilo izgubo iz financiranja, vendar se je ta v letu 2004 glede na leto prej zmanjšala za več kot 50 %, v letu 2005 pa se je zmanjšala za 7,7 %. Negativen poslovni izid iz financiranja je pričakovan, kajti podjetje

se financira predvsem s tujimi viri, konkretno s kratkoročnimi obveznostmi. Pri izrednem delovanju so beležili dobiček, ki je v letu 2004 znašal kar 307,6 % več kot v letu prej, v letu 2005 pa se je pa znižal za 1,7 % glede na leto 2004. Vzrok za višji izredni dobiček v letu 2004 je predvsem v subvencijah za projekte in izterjavah starih terjatev. Po vsoti vseh izidov dobimo celotni dobiček, ki se je iz leta v leto povečeval. V letu 2004 je bil za 18,9 % večji od predhodnega leta, v letu 2005 pa kar za 197 % večji kot v letu 2004. Po odštetju davka dobimo čisti dobiček. Čeprav je bil dobiček v letu 2004 večji kot v letu prej, je davek iz dobička manjši. To je zaradi priznanja davčnih olajšav, predvsem zaradi investicij v osnovna sredstva. Davek je bil v letu 2005 glede leto prej kar za 462,7 % višji, kar je seveda posledica tudi višjega celotnega dobička.

Intra lighting je ob povečani produktivnosti in s tem povezano prodajo ustvarila v letu 2004 za 18,9 % več čistega dobička kot v letu prej in leta 2005 za 166 % več čistega dobička kot v letu 2004.

Analiza poslovnega izida dejavnosti v tabeli 4.6 pokaže, da je dejavnost v letu 2003 poslovala z dobičkom, ki se je v letu 2004 znižal za kar 82,2 %, v letu 2005 pa je poslovala z izgubo. V letu 2005 je negativen poslovni izid iz poslovanja in tudi iz financiranja. Davek je v letu 2005 visok glede na to, da je dejavnost v povprečju poslovala z izgubo. To je odvisno od olajšav in višine dobičkov ostalih podjetij v dejavnosti, ki niso poslovala z izgubo. Intra lighting je torej v letu 2005 poslovala zelo dobro v primerjavi s povprečjem družb v isti dejavnosti in velikosti.

5 ANALIZA IZKAZA FINANČNEGA IZIDA

Izkaz finančnega izida sestavimo na podlagi postavk iz bilance stanja in bilance uspeha.

V izkazu finančnega izida so skozi najrazličnejše spremembe prihodkov in odhodkov, sredstev in obveznosti do virov sredstev prikazani vplivi na končno stanje denarnih sredstev, ki pa je enako vsoti gotovine v blagajni, knjižnega denarja na računu pri banki in gotovine na poti ter denarnih ustreznikov (čeki). Izkaz finančnega izida daje uporabnikom informacije, kako pridobiva podjetje denarna sredstva in njihove ustreznike, kako jih porablja ter kakšno je njihovo stanje na začetku in na koncu obdobja. Te spremembe stanja sredstev kot tudi obveznosti do virov sredstev nastajajo zaradi različnih finančnih aktivnosti, kot so dezinvestiranje in novo financiranje ter na drugi strani investiranje in definciranje (Zadravec 2003, 135).

V izkazu finančnega toka je uporabljena pobotana sprememba vrednosti, kar pomeni, da je vrednost dobljena kot razlika med začetnim in končnim stanjem.

Pri finančnih tokovih pri financiranju sodijo med pritoke vsa povečanja obveznosti do virov sredstev, medtem ko med odtokove vsa zmanjšanja obveznosti do virov.

Iz tabele 5.1 (glej str. 32), kjer je prikazan izkaz finančnega izida, je mogoče razbrati, da je Intra lighting začela poslovanje v letu 2003 z več denarnimi sredstvi kot v letih 2004 in 2005.

V letu 2003 imamo zmanjšanje pritokov pri poslovanju zaradi povečanja poslovnih terjatev. V letu 2004 so se te zmanjšale in imamo pritoke pri poslovanju. V letu 2005 pa imamo ponovno zmanjšanje pritokov pri poslovanju na račun terjatev. Kljub temu je družba pri finančnem toku pri poslovanju ustvarila presežek denarnih sredstev za kar 102,7 % več v letu 2004 glede na predhodno leto in v letu 2005 za 60,3 % več kot leto prej.

Pri finančnem toku poslovanja lahko vidimo, da so v vseh obravnavanih letih odtoki podrejeni pritokom, na področju investiranja in financiranja pa so v vseh treh letih prevladovali odtoki. Prebitek odtokov se je kot razlika med odtoki in pritoki pri slednjih dveh iz leta v leto povečeval. Tako je bil v letu 2004 prebitek odtokov pri investiranju za 102,1 % večji kot v letu prej in v letu 2005 za 68 % večji kot v letu 2004. Prebitek odtokov pri financiranju je bil v letu 2004 za 76,6 % večji in v letu 2005 49,5 % večji glede na predhodna leta. Kljub temu je bil čisti pritok, dosežen pri poslovanju dovolj velik, da je družba z njim pokrivala vse odtokove in se je končno stanje denarnih sredstev na koncu leta povečalo. Iz vsega tega lahko ugotovimo, da se je družba pokrivala iz poslovne dejavnosti, torej iz novoustvarjenih denarnih sredstev.

Tabela 5.1 Izkaz finančnega izida družbe Intra lighting za leta 2003, 2004 in 2005
v 1000 SIT

POSTAVKA	2003 znesek	2004 znesek	2005 znesek	I 04/03	I 05/04
I. ZAČETNO STANJE DENARNIH SREDSTEV NA DAN 1. 1.	5.529	1.014	1.488	18,3	146,7
II. FINANČNI TOKOVI PRI POSLOVANJU					
1. Pritoki pri poslovanju	2.484.571	2.896.156	3.049.229	116,6	105,3
Poslovni prihodki	2.681.903	2.747.862	3.132.503	102,5	114
Izredni prihodki pri poslovanju	13.760	25.384	23.578	184,5	92,9
Začetne manj končne poslovne terjatve	-210.007	127.554	-106.744	-60,7	-83,7
Začetne manj končne aktivne čas. razmejivke	-1.085	-4.644	-108	428,0	2,3
2. Odtoki pri poslovanju	2.406.799	2.738.536	2.796.496	113,8	102,1
Odhodki brez amortiz. in dolg. rezervacij	2.484.837	2.592.919	2.854.685	104,3	110,1
Izredni odhodki pri poslovanju	8.034	2.045	647	25,5	31,6
Davki	9.746	6.578	36.951	67,5	561,7
Končne – manj začetne zaloge	-28.638	19.669	63.672	-68,7	323,7
Začetni - manj končni poslovni dolgovi	-65.593	121.244	-151.641	-184,8	-125,1
Začetne – manj končne pasivne kratkoročne časovne razmejivke	-1.587	-3.919	-7.818	246,9	199,5
3. Prebitek pritokov/odtokov pri poslovanju	77.772	157.620	252.733	202,7	160,3
III. FINANČNI TOKOVI PRI NALOŽBENJU					
1. Pritoki pri naložbenju	5.798	553	4.126	9,5	746,1
Finančni prihodki pri naložbenju	4.815	553	4.126	11,5	746,1
Pobotano zmanjšanje dolgoročnih fin. naložb	983	0	0	/	/
2. Odtoki pri naložbenju	52.160	94.249	161.549	180,7	171,4
Pobotano povečanje neopredm. dolg. sredstev	5.559	4.142	4.283	74,5	103,4
Pobotano povečanje opredmetenih OS	46.601	73.735	114.639	158,2	155,5
Pobotano povečanje dolgoročnih fin. naložb	0	16.372	42.627	/	260,4
3. Prebitek pritokov/odtokov pri naložbenju	-46.362	-93.696	-157.423	202,1	168
IV. FINANČNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU					
1. Pritoki pri financiranju	122.024	85.322	51.345	69,9	60,2
Finančni prihodki pri financiranju	27.896	16.252	10.754	58,3	66,2
Pobotano povečanje dolgoročnih in kratkoročnih fin. dolgov	94.128	69.070	40.591	73,4	58,8
2. Odtoki pri financiranju	157.949	148.772	146.213	94,2	98,3
Finančni odtoki pri financiranju	74.965	35.712	32.324	47,6	90,5
Zmanjšanje kapitala	0	2.636	52.453	/	1989,9
Pobotano zmanjšanje dolg. in kratkoročnih finančnih dolgov	82.984	110.424	61.436	133,1	55,6
3. Prebitek pritokov/odtokov pri financiranju	-35.925	-63.450	-94.868	176,6	149,5
V. KONČNO STANJE DENARNIH SREDSTEV NA DAN 31. 12.	1.014	1.488	1.930	146,7	129,7

Vir: Izkaz finančnega izida podjetja Intra lighting d. o. o. za leta 2003, 2004 in 2005.

6 ANALIZA BONITETE POSLOVANJA S KAZALNIKI

Glede na izhodišče v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida ter glede na potrebe po finančnem in gospodarskem načinu presojanja se računovodski kazalniki skupinijo kot kazalniki (SRS 2001, 211):

- stanja financiranja (vlaganja),
- stanja investiranja (naložbenja),
- vodoravnega finančnega ustroja,
- obračanja,
- gospodarnosti, dobičkonosnosti in dohodkovnosti.

SRS 29 opredeljuje kazalnike kot relativna števila, dobljena s primerjavo dveh velikosti, ki se nanašajo na gospodarske kategorije, o katerih obstajajo računovodski podatki. Glede na naravo primerjanih podatkov razlikujemo:

- Indeks je relativno število, ki izraža razmerje med istovrstnima velikostma. Pogosto ga pomnožimo s 100, da dobimo odstotni indeks. Če od takega odstotnega indeksa odštejemo 100, izrazimo relativno razliko v odstotkih od velikosti, s katero primerjamo.
- Koeficient je relativno število, ki izraža razmerje med raznovrstnima velikostma. Glede na velikost primerjanih podatkov lahko izračunano razmerje pomnožimo tudi s 100, da dobimo odstotni koeficient. Koeficient je praviloma imenovano število.
- Stopnja udeležbe je relativno število, ki izraža razmerje med dvema istovrstnima velikostma, od katerih se prva nanaša na del in druga na celoto istega pojava. Najpogosteje se stopnja pomnoži s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Pri uporabi kazalnikov se moramo zavedati, da ti ne dajejo vedno neke objektivne ocene glede opazovanega pojava. Kvaliteta analize s kazalniki je odvisna od kvalitete zajetih podatkov, opredelitve števca in imenovalca, velikosti in specifičnosti panoge itd.

6.1 Temeljni kazalniki stanja financiranja

Ti kazalniki nam kažejo strukturo med obveznostmi do virov sredstev.

Osrednje vprašanje v teoriji in praksi financiranja podjetja je nedvomno določanje optimalne finančne (kapitalske) strukture podjetja.

Ti kazalniki so zelo pomembni pri dolgoročnih odločitvah o politiki financiranja podjetja, predvsem pa posojilodajalcem, ker kažejo, kakšna je tveganost pri vračilu posojil.

$$\text{Delež kapitala v financiranju} = \frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Kapital je v letu 2003 predstavljal 29,8 % vseh obveznosti do virov sredstev, v letu 2004 35,9 %, v letu 2005 pa 36,7 %.

V primerjavi med leti se je stopnja nekoliko povečevala. Ta kazalnik imenujemo tudi stopnja finančne neodvisnosti. Večji kot je delež sredstev financiran s kapitalom, manj je tvegano za upnike, višje pa je tveganje za lastnike. Praviloma manj kot je kapitala, bolj je podjetje finančno tvegano in zato zahtevajo lastniki višjo dobičkonosnost kapitala, saj sta dobičkonosnost in tveganje povezana.

Če pogledamo kazalnik pri dejavnosti, je ta v letu 2003 znašal 39,7 %, v letu 2004 36,2 % in v letu 2005 27,5 %. Kazalnik pri dejavnosti upada, je torej manj finančno stabilna.

$$\text{Stopnja dolžniškosti financiranja} = \frac{\text{dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

V letu 2003 je stopnja dolžniškosti financiranja znašala 70,2 %, v letu 2004 64,1 %, leta 2005 pa 63,3 %.

Ta kazalnik se dopolnjuje s prejšnjim kazalnikom. Pove nam, kolikšna je finančna odvisnost podjetja od zunanjih virov financiranja.

Če podjetje ne bi imelo med obveznostmi do virov časovnih razmejitev, bi lahko izračunali kazalnik tudi tako, da bi od 100 odšteli dele kapitala v financiranju.

Kazalnik se je iz leta v leto zmanjševal.

Zagotavljanje ustrezne finančne strukture s poudarjanjem finančnega vzvoda ima v večanju dolžniškega kapitala (ko je donos iz njegove uporabe, zmanjšan za davek, večji kot pa stroški njegove priskrbe) tudi svojo zgornjo mejo zadolžitve prek katere podjetje, če želi obstati, ne more. Ocenitev velike ali majhne zadolženosti podjetja ni le v deležu dolgov v virih financiranja, temveč predvsem v oceni, kaj lahko podjetje s sposojenim denarjem iz dolgov v svojem poslovanju naredi (doseže želeni donos na lastniški kapital podjetja) in sposojeni dolg v dogovorjenem roku tudi v celoti odplača (glavnico in obresti) (Repovž in Peterlin 2000, 84–85).

Pri dejavnosti je bil ta kazalnik leta 2003 60,3 %, leta 2004 63,8 % in leta 2005 72,5 %.

$$\text{Stopnja kratkoročnosti financiranja} = \frac{\text{kratkoročni dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Delež kratkoročnih obveznosti v vseh obveznostih do virov sredstev je v letu 2003 62,8 %, v letu 2004 je predstavljal 52,3 %, v letu 2005 pa 51,7 %.

Med kratkoročne dolgove spadajo kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve. To je del virov, ki dospe v plačilo v obdobju krajšem od enega leta.

Pri dejavnosti je bil ta kazalnik leta 2003 50,1 %, leta 2004 50,6 % in leta 2005 59,8 %.

$$\text{Stopnja osnovnosti kapitala} = \frac{\text{osnovni kapital}}{\text{kapital}}$$

Leta 2003 je delež osnovnega kapitala v kapitalu podjetja Intra lighting znašal 11,7 %, leta 2004 56,9 %, leta 2005 pa 47,6 %. V dejavnosti je isti kazalnik leta 2003 znašal 78,8 %, leta 2004 75,5 %, leta 2005 pa 106,8 %.

Iz pregleda vseh obravnavanih kazalnikov stanja financiranja lahko strnemo, da je v podjetju Intra lighting prisotna visoka stopnja dolgov, ki se je v letu 2005 glede na leto prej nekoliko zmanjšala in tako v letu 2005 znaša 63,3 %.

Praktično pravilo govori, da naj bi bila deleža lastnih in tujih virov približno 50%. Razloga za to sta vsaj dva. Prvič naj bi lastni kapital pokrival vsaj tuje vire, ker je s tem tuja naložba varnejša in drugič prevelik delež tujih virov, zlasti če imajo možnost samoupravljanja, lahko okrni samostojnost podjetja ali pa zaradi izplačila visokih obresti, vračanja kreditov in podobno pahne podjetje v plačilne in druge težave (Pučko in Rozman 2004, 83).

Zelo velik delež med obveznostmi predstavljajo kratkoročni dolgovi. Družba bo na strani obveznosti do virov morala z ustrezno finančno politiko izboljšati strukturni delež dolgov. S povečanjem dolgoročnih in zmanjšanjem kratkoročnih obveznosti bi nadomestila drago kratkoročno financiranje s cenejšim dolgoročnim.

6.2 Kazalniki stanja investiranja

Medtem ko smo s kazalniki stanja financiranja analizirali pasivno stran bilance stanja, bomo sedaj s kazalniki stanja investiranja analizirali aktivno stran v bilanci stanja.

Kazalniki investiranja podobno kot kazalniki financiranja izhajajo iz navpične analize bilance stanja. Kazalniki investiranja so pomembni predvsem za management podjetja, ki odloča o investicijah v posamezne vrste sredstev, manj pa za zunanje uporabnike. Kazalniki investiranja so močno odvisni od dejavnosti, ki jo podjetje opravlja (Igličar in Hočevar 1997, 234).

$$\text{Delež stalnih sredstev v sredstvih} = \frac{\text{stalna sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Ta kazalnik nam pove, kolikšen delež med vsemi sredstvi predstavljajo stalna sredstva. Odvisen je od panoge, v kateri se podjetje nahaja.

V tehnološko intenzivnih panogah (metalurgija, kemija, elektronika in podobno) je vrednost tega kazalnika praviloma večja kot v delovno intenzivnih panogah (trgovina, storitve in podobno) (Igličar in Hočevar 1997, 234).

Delež stalnih sredstev v sredstvih je v letu 2003 znašal 34,1 %, v letu 2004 36,5 % in v letu 2005 35,2 %. Zmanjšanje vrednosti kazalnikov v letu 2005 glede na leto 2004 je posledica povečanja gibljivih sredstev.

Pri dejavnosti je znašal ta kazalnik v letu 2003 35,2 %, v letu 2004 24,7 %, v letu 2005 pa 42,6 %.

$$\text{Stopnja obratnosti investiranja} = \frac{\text{gibljiva sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Stopnja obratnosti investiranja nam kaže kolikšen je delež gibljivih sredstev v vseh sredstvih podjetja. Dobro je, če se vrednost kazalnika poveča zaradi povečanja poslovne dejavnosti podjetja, kajti povečanje kazalnika (zalog in terjatev), ne da bi se povečal tudi obseg poslovanja, lahko predstavlja nevarnost za podjetje.

Gibljiva sredstva so med sredstvi v letu 2003 predstavljala 64,8 %, v letu 2004 61,9 %, v letu 2005 pa 63,5 %. Povečanje kazalnika je posledica povečanja obsega poslovanja.

Vrednost kazalnika je pri dejavnosti znašala v letu 2003 64,1 %, v letu 2004 75 % in v letu 2005 56,8 %.

$$\text{Delež zalog v gibljivih sredstvih} = \frac{\text{zaloge}}{\text{gibljiva sredstva}}$$

Spremljanje zalog in njihovo gibanje je zelo pomembno pri poslovanju podjetja, saj lahko te predstavljajo zelo velik strošek.

V letu 2003 je delež zalog v gibljivih sredstvih znašal 22,1 %, v letu 2004 27,2 %, v letu 2005 pa 28,9 %. Pri dejavnosti je delež zalog znašal v letu 2003 26,3 %, v letu 2004 18,9 % in v letu 2005 36,5 %.

Z analizo kazalnikov stanja investiranja v podjetju Intra lighting lahko ugotovimo, da so gibljiva sredstva v primerjavi s stalnimi sredstvi relativno večja in v obeh obravnavanih letih presegajo 60% delež sredstev. V letu 2005 se je delež gibljivih sredstev nekoliko povečal in je znašal 63,5 %.

6.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja

Pri teh kazalnikih primerjamo podatke iz aktivne in pasivne strani bilance stanja. S temi kazalniki ugotavljamo, kako je podjetje sposobno pokrivati svoje kratkoročne obveznosti.

Te kazalnike razdelimo v dve skupini, in sicer na kazalnike finančnega kritja sredstev in kazalnike finančnega kritja obveznosti do virov sredstev.

6.3.1 Kazalniki finančnega kritja sredstev

Ti kazalniki nam kažejo, kako so financirane posamezne skupine sredstev.

$$\text{Kapitalska pokritost stalnih sredstev} = \frac{\text{kapital}}{\text{stalna sredstva}}$$

V letu 2003 je ta kazalnik znašal 0,87, v letu 2004 0,98, v letu 2005 pa 1,04.

Pri dejavnosti je znašal v letu 2003 1,13, v letu 2004 1,47, v letu 2005 pa 0,64.

Če je vrednost kazalnika manjša od 1, pomeni, da se stalna sredstva financirajo tudi z dolgovi, če pa je večja od 1, pomeni, da lastniki financirajo več kot samo stalna sredstva.

$$\text{Kapitalska pokritost stalnih sredstev in zalog} = \frac{\text{kapital}}{\text{stalna sredstva} + \text{zaloge}}$$

Ta kazalnik je v letu 2003 znašal 0,61, v letu 2004 0,67, leto za tem pa je znašal 0,68.

Za dejavnost je ta kazalnik v letu 2003 znašal 0,76, v letu 2004 0,93 in v letu 2005 0,43.

Glede na oba kazalnika lahko ugotovimo, da podjetje Intra lighting ni ravno najboljše kapitalsko pokrito. Če je vrednost kazalnika enaka 1, to pomeni, da so stalna sredstva v celoti financirana s kapitalom. Kar je več od ena, pomeni, da je tudi del gibljivih sredstev financiran s kapitalom. V letih 2003 in 2004 vrednost kazalnika ni dosegla 1, v letu 2005 pa je presežek znašal le 4 %.

Obseg kapitala ni zadoščal, da bi s z njim pokrila tudi sredstva, ki so vezana v zalogah, kar vidimo pri drugem kazalniku. Tako so v letu 2003 39 %, v letu 2004 33 % in pa v letu 2005 32 % od teh sredstev morali pokrivati z drugimi viri.

Pri dejavnosti sta kazalnika v prvih dveh obravnavanih letih boljša kot pri Intra lighting, veliko poslabšanje obeh kazalnikov pa je v letu 2005.

6.3.2 Kazalniki finančnega kritja obveznosti do virov sredstev

Ti kazalniki nam kažejo, kako je podjetje sposobno financirati svoje kratkoročne obveznosti. Imenujemo jih tudi likvidnostni kazalniki.

$$\text{Hitri koeficient} = \frac{\text{likvidna sredstva}}{\text{kratkoročni dolgovi}}$$

Likvidna sredstva so denarna sredstva + kratkoročne finančne naložbe/kratkoročni dolgovi so kratkoročne obveznosti + pasivne časovne razmejitve

Vrednost tega kazalnika je v letu 2003 0,0011, v letu 2004 je znašala 0,0020, v letu 2005 pa nekoliko več, in sicer 0,0023. Ta kazalnik nam pove, kolikšno je razmerje med denarnimi sredstvi in tekočimi obveznostmi.

Za dejavnost znaša izračunani kazalnik v letu 2003 0,276, v letu 2004 0,498 in v letu 2005 0,123.

$$\text{Pospešeni koeficient} = \frac{\text{likvidna sredstva} + \text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročni dolgovi}}$$

Ta kazalnik je v letu 2003 znašal 0,80, v letu 2004 je znašal 0,86, v letu 2005 pa 0,87.

Ta kazalnik nam pove razmerje med kratkoročnimi sredstvi brez zalog in tekočimi obveznostmi. Čeprav kazalnik ne upošteva zalog, je v podjetju, kjer imajo hitro unovčljive zaloge vrednost kazalnika dejansko večja.

Za dejavnost znaša ta kazalnik v letu 2003 0,93, v letu 2004 1,20 in v letu 2005 0,60.

$$\text{Razmerje med terjatvami in obveznostmi} = \frac{\text{terjatve}}{\text{obveznosti}}$$

S tem kazalnikom lahko ocenimo, koliko obveznosti bi lahko poravnali z unovčenjem terjatev. Vendar ta kazalnik ni dober pokazatelj plačilne sposobnosti, saj ne upošteva dospelosti terjatev in obveznosti. Zato na podlagi tega kazalnika ni mogoče sklepati o plačilni sposobnosti podjetja. Morda ima podjetje po bilanci stanja premalo denarja, vendar ga lahko v nekaj dneh pridobi.

V števcu imamo kratkoročne poslovne terjatve, v imenovalcu pa kratkoročne obveznosti.

Vrednost tega kazalnika je bila v letu 2003 0,80, v letu 2004 0,87, v letu 2005 pa 0,88.

Izračunani kazalniki za dejavnost znašajo v letu 2003 0,77, v letu 2004 0,83 in v letu 2005 0,52.

Izračunani likvidnostni kazalniki kažejo le trenutno razmerje, in sicer na dan 31. 12., vendar je zelo težko uskladiti plačljivost terjatev na eni strani in zapadlost dolgov na drugi. S sredstvi, ki jih imamo v določenem trenutku, ni treba plačati vseh obveznosti, kajti te morda zapadejo v plačilo kasneje. Zato je potrebno dnevno spremljanje takšnih kazalnikov.

Plačilna sposobnost je izraz sposobnosti podjetij, da razpolaga z ustreznimi likvidnimi sredstvi v določenem trenutku, ko so ta potrebna.

Z analizo kazalnikov lahko vidimo, da ima podjetje Intra lighting, sodeč po teh kazalnikih, slabo plačilno sposobnost, kajti noben od treh kazalnikov ne dosega 1. Pri hitrem kazalniku to niti ne bi bilo realno, saj bi 100% pokritost z denarnimi sredstvi pomenila neracionalno poslovanje. Tudi po vključitvi kratkoročnih terjatev, podjetje ne uspe v celoti pokriti kratkoročnih virov financiranja. Iz kazalnika med terjatvami in obveznostmi ugotovimo, da podjetje s svojimi terjatvami v vseh treh letih ni moglo pokriti kratkoročnih obveznosti.

Tudi pri dejavnosti lahko ugotovimo da je pri likvidnostnih kazalnikih imela v letu 2005 poslabšanje, saj so se ti v letu 2005 znižali.

6.4 Kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti

S kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti ugotavljamo, koliko dobička oz. izgube smo ustvarili in koliko smo bili uspešni glede na vložena sredstva. Višja kot je njihova vrednost, bolj je podjetje uspešno. Kazalnika imenujemo tudi kazalnika ekonomičnosti in rentabilnosti.

6.4.1 Kazalniki gospodarnosti

Poslovni sistem posluje gospodarno, če so prihodki večji od odhodkov. Čim večji so prihodki v primerjavi z odhodki, tem večja je gospodarnost. Gre torej za presojanje racionalnosti velikosti v imenovalcu izračuna (Turk in Melavc 2001, 525).

$$\text{Celotna gospodarnost} = \frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$$

Ta kazalnik nam kaže razmerje med vsemi prihodki in vsemi odhodki. Če je koeficient večji od 1, pomeni, da smo poslovali gospodarno, večji kot je koeficient večja je gospodarnost.

Ta kazalnik je v letu 2003 znašal 1,021, leta 2004 1,023, leta 2005 pa 1,062.

Za dejavnost je znašal kazalnik celotne gospodarnosti v letu 2003 1,044, v letu 2004 1,029 in v letu 2005 0,989.

$$\text{Gospodarnost poslovanja} = \frac{\text{prihodki iz poslovanja}}{\text{odhodki iz poslovanja}}$$

Iz koeficienta smo sedaj izločili prihodke in odhodke iz financiranja ter izredne prihodke in odhodke.

Kazalnik je v letu 2003 znašal 1,036, leta 2004 1,022, v letu 2005 pa 1,061.

Za dejavnost je znašal v letu 2003 1,055, v letu 2004 1,044 in v letu 2005 0,996.

Iz analize kazalnikov gospodarnosti lahko ugotovimo, da je družba v obravnavanih obdobjih izkazovala večje celotne prihodke od celotnih odhodkov, zato je kazalnik

celotne gospodarnosti večji od 1. To pomeni, da je družba poslovala z dobičkom. Enako je pri kazalniku gospodarnosti poslovanja. Vrednosti kazalnikov gospodarnosti poslovanja so skoraj enaki kazalnikom celotne gospodarnosti, to pa zato, ker je družba izkazovala dobiček le iz osnovne dejavnosti, nekaj malega je bilo dobička iz izrednega delovanja, s temi dobički pa je krila izgubo iz finančnega poslovanja.

Tudi dejavnost je imela večje prihodke od odhodkov, vendar le v prvih dveh obravnavanih letih. V letu 2005 je pri obeh kazalnikih beležila izgubo.

6.4.2 Kazalniki dobičkonosnosti

Pri kazalnikih dobičkonosnosti nas zanima donosnost oziroma rentabilnost prihodkov, sredstev in kapitala.

$$\text{Dobičkonosnost kapitala} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{kapital}}$$

Ta kazalnik je opredeljen kot razmerje med čistim dobičkom oz. čisto izgubo in kapitalom, pove pa nam, koliko denarnih enot dobička oz. izgube je ustvarila ena denarna enota kapitala. Zanimiv je predvsem za lastnike podjetja ali kapitala v tem podjetju, saj ugotovijo z njim, ali je bila njihova naložba uspešna. Zasledimo ga tudi pod kratico ROE (Return on equity).

Vrednost kazalnika v letu 2003 je bila 0,107, leta 2004 0,113, leta 2005 pa 0,252.

To pomeni, da se je kapital po odštetu davka iz dobička kapitaliziral z 10,7% letno stopnjo v letu 2003, 11,3% letno stopnjo v letu 2004 in 25,2% letno stopnjo v letu 2005.

Vrednost kazalnika za dejavnost je bila v letu 2003 0,424, v letu 2004 0,069 in v letu 2005 -0,085.

$$\text{Dobičkonosnost sredstev} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{vrednost sredstev}}$$

Imenuje se tudi ROA (Return on assets), kaže nam pa razmerje med doseženim rezultatom poslovanja in vloženimi sredstvi. Večja kot je vrednost tega kazalnika, uspešnejše je poslovanje podjetja.

Ta kazalnik je leta 2003 znašal 0,032, leta 2004 0,041, v letu 2005 pa je bil 0,092. Za dejavnost je leta 2003 znašal 0,168, leta 2004 0,025 in leta 2005 -0,023.

$$\text{Celotna dobičkonosnost} = \frac{\text{prihodki} - \text{odhodki}}{\text{prihodki}}$$

Kazalnik celotne dobičkonosnosti nam kaže razmerje med celotnim dobičkom oz. izgubo in vsemi prihodki podjetja. V imenovalcu izkažemo vse prihodke, lahko bi pa izkazali samo prihodke iz prodaje, če bi hoteli izključiti ostale prihodke.

V letu 2003 je bil ta kazalnik 0,021, v letu 2004 0,022 in v letu 2005 0,059. To pomeni, da je Intra lighting v letu 2003 s 100 d.e. prihodkov dosegla 2,1 % dobička, leta 2004 2,2 %, v letu 2005 pa 5,9 %.

Dejavnost je s 100 d.e. prihodkov v letu 2003 dosegla 4,2 % dobička, v letu 2004 2,8 %, v letu 2005 pa 1,1 % izgube.

Z izračunom kazalnikov dobičkonosnosti ugotavljamo, da je bilo poslovanje podjetja Intra lighting v vseh treh letih zaradi pozitivnega poslovnega izida rentabilno.

6.5 Kazalniki obračanja

S temi kazalniki želimo ugotoviti, kako se obračajo posamezni deli sredstev v času enoletnega poslovanja. Pri tem je pomembno, kako hitro se obračajo obratna sredstva, saj lahko na njihov koeficient obračanja vplivamo z različnimi ukrepi. Koeficient obračanja je razmerje med vrednostjo prodaje ali porabe določenega sredstva in povprečjem njegovih enomesečnih stanj (Zadravec 2003, 162).

Pri kazalnikih obračanja črpamo podatke delno iz bilance stanja, delno iz bilance uspeha. Pri tem primerjamo dinamično opredeljene ekonomske kategorije s statično opredeljenimi. Vedno je treba upoštevati le povprečno stanje sredstev.

$$\text{Obračanje celotnih sredstev} = \frac{\text{prihodki}}{\text{povprečna sredstva}}$$

Npr. za leto 2005 = $3.170.962 / (1.617.786 + 1.382.260) : 2 = 2,1$ -krat

Ta kazalnik nam pove, koliko prihodkov ustvari podjetje z obstoječimi sredstvi oz. kakšna je kakovost upravljanja s celotnimi sredstvi. Kaže nam število obratov sredstev v letu dni. Odvisen je tudi od panoge, saj bo na primer tam, kjer imajo velik delež stalnih sredstev, koeficient nižji.

Vrednost kazalnika za leto 2003 je bila 1,91, za leto 2004 1,94 in za leto 2005 2,11.

Celotna sredstva so se v letu 2005 obračala hitreje kot v letih 2003 in 2004.

Pri dejavnosti je bila vrednost kazalnika v letu 2003 5,16, v letu 2004 1,23 in v letu 2005 1,29.

$$\text{Vezava sredstev} = \frac{\text{število dni v letu (365)}}{\text{koeficient obračanja sredstev}}$$

Povprečna doba vezave celotnih sredstev podjetja Intra lighting je bila v letu 2003 191, v letu 2004 188, v letu 2005 pa 173 dni.

Za dejavnost je bila povprečna doba vezave sredstev v letu 2003 71 dni, v letu 2004 297 dni, v letu 2005 pa 283 dni. Vidimo lahko, da se je koeficient pri dejavnosti zelo poslabšal.

$$\text{Koeficient obračanja zalog materiala} = \frac{\text{stroški materiala}}{\text{povprečne zaloge materiala}}$$

Zaloge materiala so se v Intra lighting leta 2003 obračale 10,11-krat, v letu 2004 nekoliko slabše, in sicer 8,46-krat, v letu 2005 pa 8,16-krat.¹

V dejavnosti so se zaloge materiala v letu 2003 obračale 26,54-krat, v letu 2004 4,52-krat in v letu 2005 3,13-krat.

$$\text{Vezava zalog materiala} = \frac{\text{število dni v letu (365)}}{\text{koeficient obračanja zalog materiala}}$$

Povprečna doba vezave zalog materiala v Intra lighting je bila v letu 2003 36 dni, v letu 2004 43 dni in v letu 2005 45 dni.

Povprečna doba vezave zalog materiala v dejavnosti je bila leta 2003 14 dni, leta 2004 81 dni in leta 2005 117 dni.

$$\text{Koeficient obračanja zalog proizvodov} = \frac{\text{čisti prihodki od prodaje}}{\text{povprečne zaloge proizvodov}}$$

Proizvodi so se iz leta v leto hitreje obračali, in sicer v letu 2003 41,18-krat, v letu 2004 54,64-krat in v letu 2005 58,27-krat.²

$$\text{Vezava zalog proizvodov} = \frac{\text{število dni v letu (365)}}{\text{koeficient obračanja zalog proizvodov}}$$

Povprečna doba vezave proizvodov je bila v letu 2003 9 dni, v letu 2004 7 dni in v letu 2005 6 dni. S pomočjo tega kazalnika ugotovimo, koliko dni v povprečju je potrebno od proizvodnje do prodaje proizvoda.

S kazalnikom obračanja zalog ugotovimo, kolikšna je količina denarja, ki je vezana v zalogah ter kolikokrat na leto se te obrnejo.

Kazalniki vezave zalog nam torej povejo, koliko časa (v dnevih) je denar vezan v zalogah. Večje kot je število dni vezave zalog, počasnejše je obračanje oziroma spreminjanje zalog v likvidnejše oblike gibljivih sredstev. Večje zaloge zahtevajo več sredstev za njihovo financiranje, kar posledično vpliva na slabši poslovni izid.

¹ Stroški materiala (v tisoč SIT) za leta 2002, 2003, 2004 in 2005 v Intra lighting znašajo 783.003, 832.589, 736.776 in 868.204, za dejavnost pa 2.569.735, 3.033.149, 574.375 in 565.261.

² Koeficienta obračanja zalog proizvodov ter vezave zalog proizvodov za dejavnost nista navedena, ker je rezultat le-teh zaradi zajetja podatkov nerealen in rezultat ni primerljiv z obravnavanim podjetjem.

$$\text{Koefficient obračanja terjatev} = \frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{povprečno stanje terjatev}}$$

Npr. za leto 2005 = $3.132.504 / (727.055 + 621.700) : 2 = 4,59$ -krat

Ta kazalnik nam pove, kolikokrat letno se terjatve obrnejo v denar. Na podlagi tega kazalnika tudi ugotavljamo, kako je podjetje uspešno pri izterjavi terjatev ter kakšna je plačilna sposobnost kupcev. Kazalnik je v letu 2003 znašal 4,17, v letu 2004 4,01 in v letu 2005 4,65.

Za dejavnost je znašal ta koefficient v letu 2003 16,80, v letu 2004 3,53 in v letu 2005 4,01.

$$\text{Vezava terjatev} = \frac{\text{število dni v letu (365)}}{\text{koefficient obračanja terjatev}}$$

Povprečna doba vezave terjatev je bila leta 2003 88 dni, leta 2004 91 dni in leta 2005 78 dni. Kazalnik vezave terjatev nam pove, koliko časa (v dnevih) je denar v povprečju vezan pri naših kupcih. To pomeni na primer za leto 2005, da so kupci v povprečju poravnali svoje obveznosti do Intra lighting v 78 dneh. Ta kazalnik si je treba razlagati glede na plačilne roke, ki jih podjetje daje. Če ima podjetje na primer večino prodaje z 90-dnevnim rokom plačila, potem je rezultat 78 dni ugoden za podjetje, ker plačajo kupci v povprečju prej. Enako kot pri zalogah tudi pri terjatvah večji obseg le teh zahteva več sredstev za njihovo financiranje, kar vpliva na slabši poslovni izid.

Pri dejavnosti je izračunana povprečna doba vezave terjatev v letu 2003 22 dni, v letu 2004 se je podaljšala na 103 dni, v letu 2005 pa je bila 91 dni.

$$\text{Koefficient obračanja obveznosti} = \frac{\text{poslovni odhodki}}{\text{povprečno stanje obveznosti}}$$

Npr. za leto 2005 = $2.951.667 / (823.219 + 717.649) : 2 = 3,83$ -krat

Ta kazalnik nam pove, kolikšen je povprečen obrat obveznosti. Najbolje ga je primerjati s koefficientom obračanja terjatev. Kazalnik je v letu 2003 znašal 3,02, v letu 2004 3,26 in v letu 2005 3,83.

Za dejavnost je kazalnik v letu 2003 znašal 11,42, v letu 2004 2,70 in v letu 2005 2,62.

$$\text{Vezava obveznosti} = \frac{\text{število dni v letu (365)}}{\text{koefficient obračanja obveznosti}}$$

S tem kazalnikom ugotovimo, v kolikšnem času (v dnevih) moramo poravnati naše obveznosti. Povprečna doba vezave obveznosti je bila v letu 2003 121 dni, v letu 2004 112 dni in v letu 2005 95 dni.

Pri dejavnosti je bila povprečna doba vezave obveznosti v letu 2003 32 dni, v letu 2004 135 dni in v letu 2005 139 dni.

Kazalnika vezave terjatev in vezave obveznosti moramo med seboj primerjati. Tako ugotovimo, ali moramo obveznosti poravnati prej kot pa smo dobili denar od naših kupcev ali pa nam kupci plačujejo v povprečju prej, kot pa moramo mi poravnati dolgove. Za izboljšanje razmerja med terjatvami in obveznostmi je treba iskati dobavitelje z ugodnejšimi plačilnimi pogoji, tako bi se roki zapadlosti plačil obveznosti primaknili bližje plačljivosti kupcev.

7 SKLEP

V diplomskem delu sem analizirala poslovanje podjetja Intra lighting d. o. o. v letih 2003, 2004 in 2005. Kot glavni vir podatkov so mi služile bilance stanja, bilance poslovnega izida ter bilance finančnega izida za obravnavana obdobja, ki sem jih dobila v podjetju.

Pri izdelavi diplomskega dela sem se srečevala z nekaterimi omejitvami, kot so neizkušenost pri opravljanju podobnih analiz in nezmožnost prebiranja določenih podatkov. Merila, s katerimi sem opredelila uspešnost poslovanja podjetja, so kazalniki, opredeljeni v Slovenskih računovodskih standardih 29, ki opredeljujejo računovodsko analiziranje. Zavedam se, da bi z dodatnimi analizami lahko dobila boljši vpogled v poslovanje podjetja in tako ugotovila dodatne prednosti ali slabosti v poslovanju analiziranega podjetja, vendar me je pri delu omejeval tudi obseg diplomske naloge.

Pri analizi bilance stanja sem ugotovila, da prevladujejo v podjetju gibljiva sredstva z nekaj več kot 60 % v vseh treh obravnavanih obdobjih. Dejavnost je imela podobno razmerje, vendar so se v zadnjem letu zelo povečala stalna sredstva in je razmerje stalnih in gibljivih sredstev približno 43 % proti 57 %. V strukturi stalnih sredstev se povečuje delež dolgoročnih finančnih naložb, predvsem zaradi naložb v podjetje Intra Tep. Na strani obveznosti do virov sredstev prevladujejo kratkoročne obveznosti, vendar njihov delež upada. Pomembno je, da delež kapitala iz leta v leto narašča, saj se tako povečuje finančna neodvisnost podjetja.

Na osnovi rezultatov poslovanja iz izkaza poslovnega izida lahko vidimo, da je podjetje v vseh treh obravnavanih obdobjih poslovanje zaključilo uspešno. V vseh treh obravnavanih letih izstopajo poslovni prihodki, in sicer s skoraj 99% deležem med vsemi prihodki. Finančni in izredni prihodki upadajo. Na strani odhodkov so največji delež zavzemali poslovni odhodki. Celotni dobiček je iz leta v leto naraščal, v letu 2005 se je glede na predhodno leto povečal za kar 166 %. Podjetje je v vseh obravnavanih obdobjih beležilo izgubo iz financiranja, vendar se je ta iz leta v leto nižala. Izguba je posledica financiranja podjetja s pretežno tujimi viri. Pri analizi poslovnega izida dejavnosti ugotavljamo, da se je v letu 2004 glede na predhodno leto dobiček najprej znižal za 82,2 %, v letu 2005 pa je prišlo do izgube.

Pri analizi izkaza finančnega izida lahko vidimo, da so na področju investiranja in financiranja v vseh treh letih prevladovali odtoki in se ti iz leta v leto povečujejo. Čisti pritok, ki je bil dosežen pri poslovanju, je bil vendarle dovolj velik, da je pokril vse odtoke in se je končno stanje sredstev povečalo. Podjetje se je torej pokrivalo iz poslovne dejavnosti.

Pri kazalnikih financiranja ugotavljamo porast lastniškega in zmanjšanje dolžniškega vira financiranja, kar lahko pomeni večjo stabilnost podjetja, tveganje upnikov podjetja je nekoliko manjše. Tudi stopnja kratkoročnosti financiranja upada.

Analiza kazalnikov investiranja potrjuje ugotovitev, da v podjetju prevladujejo gibljiva sredstva. Delež zalog v gibljivih sredstvih se povečuje. Podjetje se je za povečanje zalog odločilo zaradi boljšega prodajnega servisa.

Iz kazalnikov finančnega kritja lahko ugotovimo, da podjetje ni ravno najboljše kapitalsko pokrito, kajti v letih 2003 in 2004 ni pokrivalo niti vseh stalnih sredstev, v letu 2005 pa je presežek znašal le 4 %. Problem predstavljajo tudi likvidnostni kazalniki, saj noben od treh izračunanih kazalnikov ni dosegal 1, to pomeni, da podjetje z razpoložljivimi sredstvi ne bi moglo pokriti vseh obveznosti. Vodstvo se mora zavedati, da potrebuje več likvidnih sredstev, da bi pokrilo svoje dolgove oziroma obveznosti. Pri analizi istih kazalnikov za dejavnost lahko ugotovimo, da so bili ti še kar dobri za leti 2003 in 2004, v letu 2005 pa je opaziti veliko poslabšanje.

Pri kazalnikih gospodarnosti ugotavljam, da podjetje posluje gospodarno in se kazalniki iz leta v leto večajo, torej se večja gospodarnost. Tudi kazalniki dobičkonosnosti kapitala (ROE) in dobičkonosnosti sredstev (ROA), kot tudi celotna dobičkonosnost so se pri podjetju iz leta v leto povečevali.

Družba bo morala z vidika stanja in strukture premoženja ter obveznosti do virov sredstev še naprej skrbeti za hitro obračanje sredstev, še posebej obratnih sredstev, kajti veliko sredstev je vezanih prav v terjatvah in zalogah.

V primerjavi z dejavnostjo lahko ugotovimo, da Intra lighting posluje zelo dobro. Dejavnost je v letu 2005 v povprečju poslovala z izgubo, medtem ko je Intra lighting beležila za 166 % višji dobiček kot v letu 2004.

Sama menim, da je podjetje Intra lighting d. o. o. na dobri poti do uspeha. Njegova rast je odvisna predvsem od tega, kako se bo podjetje uveljavljalo na novih trgih.

LITERATURA

- Holmes, Geoffrey, Alan Sugden in Paul Gee. 2005. *Interpretacija poslovnih poročil in računovodskih izkazov*. Ljubljana: GV Založba.
- Igličar, Aleksander in Marko Hočevar. 1997. *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Lipovec, Filip. 1983. *Analiza in planiranje poslovanja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Melavc, Dane in Franko Milost. 2003. *Računovodstvo*. Koper. Fakulteta za management.
- Milost, Franko. 1996. *Računovodstvo*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Visoka upravna šola.
- Rebernik, Miroslav. 1995. *Ekonomika podjetja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Repovž, Leon in Jožko Peterlin. 2000. *Financiranje*. Koper: Visoka šola za management.
- Rozman, Rudi. 1997. Kakovostno opravljena analiza kot pogoj za učinkovito odločanje in obratno: učinkovito odločanje na podlagi analize kot pogoj za kakovostno analizo. *Od kakovostne zasnove in ustreznih pogojev analiziranja do uspešne uveljavitve ukrepov*. Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije.
- Slovenski računovodski standardi*. 2003. Ljubljana. Slovenski inštitut za revizijo.
- Turk, Ivan in Dane Melavc. 2001. *Računovodstvo*. Kranj: Moderna organizacija.
- Turk, Ivan. 1988. *Finančno računovodstvo*. Maribor: Obzorja.
- Turk, Ivan, Slavka Kavčič in Majda Kokotec-Novak. 2003. *Poslovno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Zadravec, Rajko. 2003. *Zaključni račun po novem*. Ljubljana. Primath.

VIRI

- Ajpes. 2006. Finančni podatki za dejavnost DL 31.620. Nova Gorica.
- iBon. 2006. Ljubljana: Novi forum d. o. o.
- Intra lighting d. o. o. 2003. *Bilanca stanja za leto 2003*. Letno poročilo Intra lighting, d. o. o.
- Intra lighting d. o. o. 2003. *Izkaz poslovnega izida za leto 2003*. Letno poročilo Intra lighting, d. o. o.
- Intra lighting d. o. o. 2004. *Bilanca stanja za leto 2004*. Letno poročilo, Intra lighting d. o. o.
- Intra lighting d. o. o. 2004. *Izkaz poslovnega izida za leto 2004*. Letno poročilo, Intra lighting d. o. o.
- Intra lighting d. o. o. 2005. *Bilanca stanja za leto 2005*. Letno poročilo, Intra lighting d. o. o.
- Intra lighting d. o. o. 2005. *Izkaz poslovnega izida za leto 2005*. Letno poročilo, Intra lighting d. o. o.

